

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА V • БРОЈ 78. и 79. • 10. АПРИЛ 1976.

ЦИЈЕНА: 2 ДИНАРА

ИЗ РАДА ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

Осјећају се позитивни токови у оријентацији Савеза комуниста на рјешавању кључних питања развоја

— РЕКАО ЈЕ ВЕСЕЛИН ЂУРАНОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ЦК СК ЦРНЕ ГОРЕ НА ПРОШИРЕНОЈ СЈЕДНИЦИ КОМИТЕТА ОК СК БУДВА

НА ПРОШИРЕНОЈ СЈЕДНИЦИ Комитета Општинске конференције Савеза комуниста, која је одржана 25. марта у Будви, присуствовали су, између осталих **Веселин Ђурановић**, предсједник Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе, и **Данило Мићуновић**, члан Извршног комитета ЦК СК Црне Горе. Послиje уводног излагања које је подnio **Жарко Миковић**, замјеник секретара Комитета ОК СК, узели су учешћа у дискусији другови **Блажко Ивановић**, предсједник Општинске конференције СК, **Милан Митровић**, секретар Комитета, **Бранко Иванчевић**, предсједник Скупштине општине **Станко Гиговић**, предсједник Извршног одбора, **Пеко Лијешевић**, посланик Републичког вијећа Скупштине Црне Горе **Рако Дулетић**, предсједник Општинског одбора резервних војних старешина и **Мира Орландић**, предсједник Комисије за испитивање поријекла имовине. На kraју је говорио друг **Веселин Ђурановић**.

Ауторизован текст излагања Предсједника ЦК СК Црне Горе доносимо у целиости, с тим што је Редакција одредила наслов и међунаслове.

„На основу расправе вођене у руководству Савеза комуниста „Монтенегротуриста“ и на проширеној сједници Општинског комитета СК, мислим да се може говорити о појачаном интензитету политичке активности Савеза комуниста Будве. То је, свакако, дошло на линији спровођења конгресних одлука и укупне политичке мобилности Савеза комуниста у посљедњим годинама. Партијска организација и партијско руководство Будве је на том курсу појачало своје активности. Може се рећи да се у активности Савеза комуниста осјећа преношење тежишта рада и акције на основна питања социјалистичког самоуправљања, друштвено-економских односа, заштите друштвене својине и сл. Значи, на суштинска питања која су у овом тренутку најважнија за Савез комуниста. То је добра оријентација, само што акција Савеза комуниста мора још одлучније и ефикасније да се уклопи у основне токове друштвено-економских односа. Ту има изјвесне спорости и недовољне организованости.

Позитивна је карактеристика што је организација Савеза комуниста у „Монтенегротуристу“ учинила доста значајне напоре у циљу развијања друштвено-економских односа. Позитивно је и обиљежје одлучнијег окрета ња развоју мјесних заједница, унапређењу друштвеног стандарда и сл.

Свим тим — хоћу да кажем — осјећају се позитивни токови у оријентацији рада Партије на линији њеног ангажовања у рјешавању кључних питања развоја друштвено-економских односа и развоја комуне у цјелини.

Чини се исто неспорним да је у односу на пређашње стање ојачало и политичко

АКТИВИРАТИ БАЗУ

ПИСМО ПРЕДСЈЕДНИКА ТИТА и Извршног бироа Предсједништва ЦК СКЈ представљају је снажан подстrek да се организација Савеза комуниста у нашој општини оспособи идејно-политички, да збије своје редове и енергично приступи рашишћавању деформација, којима је ова средина била бременита. Да би се повела јединствена акција на спровођењу програма Савеза комуниста, требало је извршити низ кадровских промјена, што је утицало и на развој друштвено-економских и самоуправних односа. Такви успјеси постигнути су захваљујући јединствености у општинском друштвено-политичком руководству, које је једино тако могло да постане иницијатор свих акција Савеза комуниста. Као посебно успјешне поменујемо, на првом месту, оне које су вођене на оживотворењу принципа Устава, а имале су за циљ даљи развој самоуправних односа, боље информисање радних људи и грађана, јачање општенародне одбране и безbjedносне ситуације, уклањање неоправданих социјалних разлика, подизање друштвеног стандарда на виши ниво, организовање идеолошко-политичког образовања и стабилизацију привреде.

НАИЛАЗИ СЕ НА ОТПОР Е КОЈИ НЕ СМИЈУ ДА НАС УПЛАШЕ — ИМАМО СНАГЕ ДА ЊИХОВЕ НОСИОЦЕ ОНЕМОГУЋИМО! — ИСТАКНУТО је у уводном излагању које је поднио **Жарко Миковић**, замјеник секретара комитета ОК СК

УСТИЉЕНА ТУРИСТИЧКА ПРИВРЕДА НЕМА ПЕРСПЕКТИВЕ

И поред значајних успјеха забиљежених у почетку, уставно конституисање организација удруженог рада није дало очекиване резултате. Не можемо, наиме, бити задовољни са чињеницом да се на територији наше општине од преко 76 дјелова организација удруженог рада већина још није уставно конституисала! У акцији вођеној по том питању нацишко се на објективне тешкоће због системских рјешења, за тим на субјективне слабости радних људи у тим дјеловима и, најзад, на отпоре руководилаца у неким матичним организацијама.

Нарочито драстичан случај отпора испољен је пријеком конституисања ООУР „Електродистрибуција“ у Будви. Руководиоци ове организације у Титограду и Котору директно су се супротставили вољи радних људи будванској погони и спровођењу судских одлука, иако су издавање постојали сви економски и други услови.

Жеља за конституисањем дјелова радних организација са стране у основне организације удруженог рада довела је до тога да се радни људи хотела „Парк“ изјасне за конституисање у основну организацију удруженог рада, што се показало као неосновано, о чему говори недавна одлука Уставног суда СФРЈ.

Рад на конституисању основних организација удруженог рада није био усмјерен само на постојеће, већ и на формирање нових организација удруженог рада. Тако су формирани двије нове за домаћу радиност — „Могрен“ и „Петровац“, и то на тај начин што су на мјесто неразвијених и недовољно оспособљених туристичких бироа створене радне организације, које су, уз неке мање угоститељске објекте, обухватиле цјелокупну камперску дјелатност и организацију унапређења и

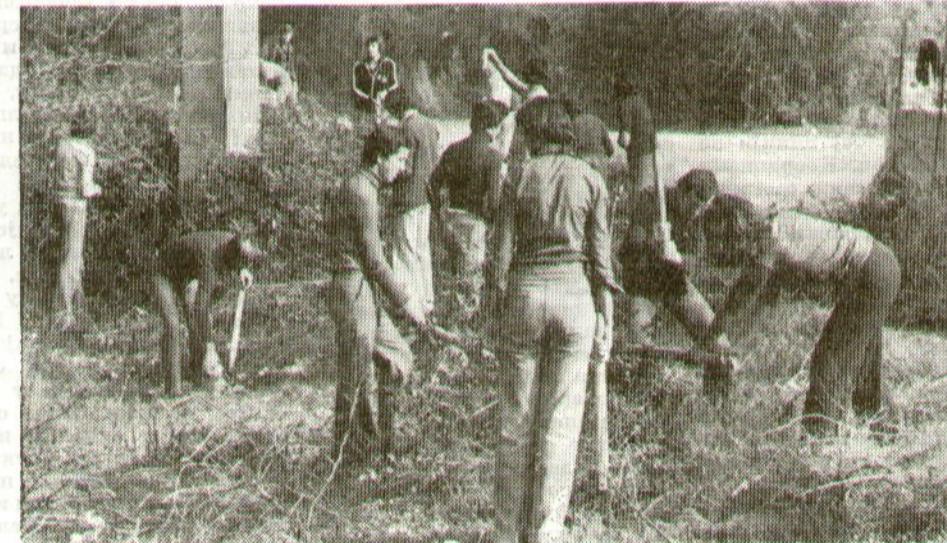
(Наставак на 5. страни)

Веселин Ђурановић

штинском комитету Савеза комуниста и у Општинској конференцији Савеза комуниста. Међутим, често се питању јединства прилази на статичан начин. Не полази

(Наставак на 2. страни)

30 година омладинских радних акција

ТРИДЕСЕТ ГОДИНА ДИЈЕЛИ НАС од почетка омладинских радних акција, тачније од почетка изградње пруге Брчко-Бановићи. Око 62.000 омладинаца и омладинки из свих крајева Југославије и свијета учествовало је на изградњи ове пруге. Колико је само остало оних „прекобрдоњиц“, који нијесу могли бити примљени а изгарили су у жељи да, овде, заједно са својим друштвеним и друштвеним организацијама, брда руше, тунеле пробијају, шиле постављају — да пругу изградију.

Но, годину, двије, три касније скоро свим омладинцима и омладинкама пружена је шанса да се, на исто тако великом грађилиштима широм наше земље, такође радом докажу и покажу: пруга Шакац—Сарајево и Никшић—Титоград, Нови Београд 1948. и 1949. године, хидроцентrale „Маврово“ и „Власина“, Аутогут „Братство и јединство“... На стотине хиљада младих људи грађило је своју земљу, учешћивало братство и јединство, једном ријечју радом и на дјелу изградијало социјализам.

Са попосом се сјећамо тих давних дана, тих дивних младића и ђовојака, тих хероја рада!

Традиција се наставља: На слици Омладинска радна brigada „Вукица Митровић — Шуља“ у акцији на uređenju naselja.

М. П.

ИЗЛАГАЊЕ ДРУГА ВЕСЕЛИНА ЂУРАНОВИЋА

НА ПРОШИРЕНОЈ СЈЕДНИЦИ КОМИТЕТА ОК СК БУДВА

(Наставак са 1. стране)

се увијек од тога да се јединство изграђује, такорећи, свакодневно и да мора да се изграђује свакодневно. Примајући, позитивна констатација о политичком јединству у партијској организацији и руководству — зависно од тога како се политички понаша партијска организација и руководство у рјешавању задатака — може да буде и

личну на чланство СК, па њињов став, па њихов однос, а често се ради о интересима који су искључиво приватни или групно-својински, а који су веома наглашени, па се, у ствари, ови интереси објективно супротстављају основном политичком курсус СК, који изражава заједнички, шире друштвени интерес.

Савез комуниста мора ући у суштину ових односа, јасно назначити ствари, из-

проблема, да се онемогући субјективизам, да се онемогући групаствар у рјешавању кадровских проблема. Овом питању руководства СК још нијесу придала ону пажњу и онај значај који оно заслужује. У том погледу и овде треба учинити напор да се на питањима кадровске политике и кадровских рјешења обезбиједи правилна координација рада, у којој не идејно-политичку консултацију,

степену животног стандарда на том степену друштвеног стандарда, уградити социјално-класну политику у све елементе самоуправних друштвених односа? Не бих могао да кажем да је линија социјално-класне политике до краја и конкретно дефинисана. Из свега овога што сам чуо, из реферата итд. чини ми се да ваша ситуација захтијева већи напор Савеза комуниста да линију со-

главно тежиште мора да буде развој друштвено-економских односа на основу Устава. Од тога питања Савез комуниста данас мора и почњати а и завршавати. Нема скоро ни једног подручја друштвеног живота, нема скоро ни једног проблема друштве и политичке природе, које није најтешче повезано са тим како уградити социјално-класну основу која произлази из Устава и политике СК у процесу рјешавања друштвених проблема. Основна линија даљег развоја револуције у нашој земљи је развој социјалистичких друштвених односа у основним и другим организацијама удруженог рада.

Не бих понављао нека питања о којима смо говорили на састанку СК у „Монтенегротуристу“.

Оно што бих, ипак, желио да кажем, је слиједеће. Почетак је углавном добар. Мислим на развој самоуправних друштвених односа у основној организацији удруженог рада и у односима међу основним организацијама удруженог рада у „Монтенегротуристу“. Али би било погрешно схватити да се тиме постигло битно, јер, то је, ипак, прва почетна фаза. Погрешно би било самозадовољити се тим стањем, створити себи задовољство да се учинио главни корак у развоју самоуправних социјалистичких односа у „Монтенегротуристу“ и да једноставно треба сада да се одржава то стање. Мислим да би то била погрешна оцјена и погрешна претпоставка и желим то да нагласим овде, да се те ствари морају имати у виду кад се дефинишу однос и задаци Савеза комуниста на овом питању.

Проблеми су далеко шири, о њима је реферат говорио, нарочито о једном дијелу тих проблема, као што су проблеми делегатског система, мјесних заједница, самоуправних интересних заједница.

Мислим да су оцјене увједиг излагања тачне, с тим што треба издвојити да је најмање учињено у развоју самоуправних друштвених односа у сferi самоуправних интересних заједница у друштвеним дјелатностима и у односима између друштвених дјелатности и производне дјелатности. Ту је стање најслажењији.

Код делегатског система неки први почетни кораци су учињени, иако о правом стању ствари довољно говорију изградила према друштвено-политичким и друштвено-економским условима, а на политичкој линији СК. Из тога можда произлазе и неке особености у практичној политици о којима Савез комуниста у Будви мора да вода рачуна.

РАЗВОЈ ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА НА ОСНОВУ УСТАВА — ГЛАВНО ТЕЖИШТЕ АКЦИЈЕ САВЕЗА КОМУНИСТА

ТРЕЋА СТВАР О КОЈОЈ БИХ ЖЕЛИО да изнесем своје мишљење односи се на питање главног тежишта акције Савеза комуниста данас и овде. Без сумње и овде, као што је и на другим мјестима,

(Наставак на 3. страни)

Са проширене сједнице Комитета Општинске конференције Савеза комуниста

промијењена. Овим хоћу да кажем да се на питање пополитичког јединства мора гледати у процесу револуционарних извиђавања и рјешавања најважнијих задатака, те и колико партијска организација и њено руководство свим питањима доиста прилази са утврђене политичке линије Савеза комуниста.

ЗАШТО ДОЛАЗИ ДО КОЛЕВАЊА У СПРОВОЂЕЊУ СТАВОВА И ДО ПОЈАВА ОПОРТУНИЗМА У РЈЕШАВАЊУ ПАРТИЈСКИХ ЗАДАТКА?

И ЗА СТАЊЕ КОД ВАС важи карактеристика да је степен политичког јединства у овом тренутку више изражен у ставовима, у сагласности, закључцима и оцјенама, него што је у акционом смислу. Мислим да би степен акционог јединства морао да буде већи. На рјешавању питања о којима се општинско партијско руководство договори, односно партијска организација усагласи, мора се изборити степен акционог јединства, који не дати резултате, који не мобилисати масе, који не само покренути проблем, него и развити акцију до степена да се тај проблем разријести.

То важи за рад многих партијских организација и изван општине. Нијесмо успјели у пракси изградити одговорајући степен акционог јединства, па ради тога и долази до недосљедности у примјени политике, до колебања у спровођењу ставова, до појава опортунизма у рјешавању партијских задатака. Сада се поставља питање: откуда и зашто нема довољно акционог јединства, толико потребног Савезу комуниста? Ради се прије свега, о томе што има разноразних интереса који битно у-

вршити разграничење и на тај начин водити акцију.

У овом контексту мислим да је проблем координације рада на нивоу општине преходно политичко питање и да је то битна претпоставка да се оствари и акциона јединство у Савезу комуниста.

Овде је поменут метод координационих састанака у Општинском комитету Савеза комуниста. То је добра практика. Разумио сам да је она сведена на договорање о усклађивању текућих планова рада, датуме одржавања састанака итд. а да то тијело не замјењује неки политички орган, па да се на координационом састанку одлучује о нечemu! На тој линији не би требало иницијативе координације они информативни састанак треба да се сведе до доиста, на потребу усаглашавања текућих планова рада које у току недјеље друштвено-политичка руководства треба да реализују, да се не дуплирају послови, да се не дуплирају састанци, да се сведе на размјену информација и сл. Координациони састанак томе треба да буде посвећен, да не буде замјењена било којем политичком органу.

Друго, за политичко и акцијно јединство у општини од изузетног је значаја обезбиједити конструктивну координациону активност у рјешавању кадровских питања. Нијесу довољно изграђени односи у координирању рада свих друштвено-политичких фактора на рјешавању кадровских проблема. Постоје кадровски органи у Савезу комуниста, у Скупштини општине, у ССРН, итд. Мора се утврдити сасвим одређен метод координирања рада по кадровским питањима, мора се створити таква координација рада, која не обезбиједити принципијелну основу и демократски карактер у рјешавању кадровских

идејно-политичку улогу, у одлучујућем смислу, играти Општински комитет Савеза комуниста.

КАКО НА САДАШЊЕМ СТЕПЕНУ РАЗВИЈЕНОСТИ УГРАДИТИ СОЦИЈАЛНО-КЛАСНУ ПОЛИТИКУ У СВЕ ЕЛЕМЕНТЕ САМОУПРАВНИХ ДРУШТВЕНОХ ОДНОСА?

НЕСПОРНО ЈЕ ДА ЈЕ БУДВАНСКА ОПШТИНА најразвијенија општина у Републици. Она има висок степен привредне развијености, високе стопе личног стандарда, високе стопе друштвених стандарда, високе стопе друштвених стандарда. Чињеница да је на нешто око 7.500 становника упуслиено 2.785, односно не што око 38%, сама по себи говори о изузетно високом степену развијености будванске комуне. Ако се има у виду да у будванској комуни имамо око 1.600 домаћинстава, практично значи да у прсјеку скоро из сваког домаћинства има по два упосленца. То говори о изузетно високом степену животног и друштвеног стандарда. Ако се томе дода да има близу 400 пензионера, који живе на подручју Будве, онда се види да је укупно становништво обезбиједено са становништвом материјалне ситуiranости у степену да се друштвени проблеми јављају у другој форми него шире у Републици, да то нијесу проблеми неразвијености, да нијесу проблеми који извире из ниске материјалне базе, да се не ради о проблемима ниског животног стандарда. То су проблеми који се јављају на високом нивоу материјалног развоја, на високом нивоу животног стандарда.

Сада се за Савез комуниста у тим условима поставља изузетно значајно питање: како на том степену материјалне развијености, на том

Проширена сједница Комитета ОК СК Будва

ПОЗИТИВНИ ТОКОВИ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ САВЕЗА КОМУНИСТА НА РЈЕШАВАЊУ КЉУЧНИХ ПИТАЊА РАЗВОЈА

(Наставак са 2. стране)

оријентацију да су то њена сопствена средства са којима може стално рачунати.

Стицајем околности, или не зnam чиме, дошло је до тога да је данас потпуно замарено — када се говори о политичкој ситуацији и о улоги Савеза комуниста — улога Социјалистичког савеза и друштвено-политичких организација у целини. То не помињем случајно, него намјерно. Не може се говорити о развоју социјалистичких друштвених односа и расправљати о политичкој ситуацији, а заборављати улога тако важних фактора социјалистичке демократије као што су Социјалистички савез и друге друштвено-политичке организације. Тиме не дајем никакву карактеристику рада друштвено-политичких организација, само желим да констатујем ту чиценицу. Савез комуниста, и посебно Општински комитет, најмање смију у оцјени по-политичке ситуације, у оцјени рада Партије, запоставити та кву димензију политичког живота, без које Партија не може да се развије као водећа снага, као што је рад друштвено-политичких организација.

ОДАКЛЕ ПОТИЧУ ДЕФОРМАЦИЈЕ У ПРАКСИ ЗАПОШЉАВАЊА, СТИПЕНДИРАЊА, РАСПОДЈЕЛЕ ДОХОТКА И ЛИЧНИХ ДОХОДАКА?

ПОСЕБНО ПИТАЊЕ НА КОЈЕ БИХ ЖЕЛИО да скреjem пажњу је однос Савеза комуниста и других организованих социјалистичких снага, прије свега ССРН и Савеза синдиката, према новој друштвеној регулативи која се ствара и која настаје у нашем друштву на основама Устава. Већ смо, углавном, успјели када се тиче институционалне основе, када се тиче нормативистике итд. да изградимо нов друштвени самоуправни механизам који је почeo у великој мјери да замјењује државно-друштвени механизам у свим подручјима друштвеног живота. Самоуправним актима, самоуправним споразумима, друштвеним договорима и сл. у највећој мјери смо дали основу за самоуправни начин рјешавања друштвених проблема. Али се сада поставља питање односа нашег према самоуправној друштвеној регулативи. Још увијек се Савез комуниста, Синдикат и Социјалистички савез нијесу довољно оријентисали према задатку досљедне борбе за примјену самоуправних споразума и друштвених дого-

вора, одлучене, бескомпромисне битке са циљем да се примјени у пракси оно што се договори, што се споразумије. То је слаба страна борбе за самоуправне социјалистичке односе, и због те наше слабости, због таквог нашег односа, долази и до деформације — до недосљедности у примјени самоуправних споразума, самоуправних аката, а онда и до деформације у пракси запошљавања, стипендирања, расподјеле дохотка и личних доходака итд. То је крупно питање развоја самоуправних социјалистичких односа данас. Не може се акција Савеза комуниста оцењивати позитивно, уколико није на овим питањима Савез комуниста усмјерио своју политичку акцију. Ово по дручеје треба да буде једно од важних подручја борбе за развој социјалистичког самоуправљања као цјеловитог друштвеног система, као замјене државног механизма у целини. Узмите примјер пријеме самоуправних споразума у области расподјеле дохотка и личних доходака. Самоуправним споразумом утврђени односи и рјешења се не поштују како треба. То се потврђује и овде у вашој ситуацији. Стопа пораста личних доходака у општини у 1975. години већа је за 11,5% од стопе раста укупног прихода, а чак за пуних 21% већа је од раста стопе дохотка.

Значи, ремете се односи у друштвеној расподјели, у расподјели дохотка, долази до значајних поремећаја.

Поставља се онда питање — а чему политика самоуправног споразумијевања у сфере расподјеле дохотка и личних доходака? То није изнимни случај у будванској комунисти, него је то карактеристика шире за земљу и Републику, такође. Али, морајмо се сви запитати — докле такав наш однос треба да буде према свему томе? То је крупна поука у борби за развој самоуправних друштвених одоса и на овом примјеру поставља се питање односа Савеза комуниста према примјени принципа самоуправних споразума.

Не тврдим да је свако рјешење у самоуправним споразумима у реду, да је правилно, да свако рјешење у самоуправном споразуму и друштвеним договором има јасну социјално-класну определеност. Према томе, да би Савез комуниста могао да истакне захтјеве за досљедну примјену самоуправних споразума, мора, прије свега, да одговори на питање: да ли су рјешења у самоуправним споразумима и друштвеним договорима социјално-класно добро определјена? То значи да се мора борити за таква рјешења да би тиме могао да дефинише и линију енергичне борбе за досљедну примјену таквих самоуправних рјешења. То је момент који је изузетно значајан и о чему би у Савезу комуниста морали повести рачуна. Друго је питање конкретне одговорности за неспровођење самоуправних споразума. Стално се остаје анонимно у том погледу. Остаје се уопштено, апстрактно у погледу одговорности за неспровођење самоуправних споразума. Ако се сасвим тачно зна ко је носилац рјешења, одређене политике и одређених споразума, онда се мора тачно одговорити и на питање одговорности и не остављати то питање нејасним, неодређеним.

ДЕФОРМАЦИЈЕ СЕ ЈАВЉАЈУ, ИЛИ СЕ МОГУ ЈАВИТИ, У НОВИМ ОБЛИЦИМА, У НОВИМ ПОЈАВАМА

СЛЕДЕЋЕ ПИТАЊЕ НА КОЈЕМ БИХ СЕ, такође, задрајао, јесте активност у односу на друштвену својину и њену заштиту. Активност коју сте започели треба наставити несмањеним интензитетом и са још већом одлучношћу. Неспорна је позитивна кретања у овом погледу, милиони елемената политике су дати, законска основа за регулисање тих односа дата је и постављена, боља је у односу на ранију, заустављене су и одређене деформативне тенденције. Међутим, морам да кажем, био бих за опрезнију описану у том погледу него што је то дато у реферату. У реферату је у том погледу сувише наглашена позитивност свега тога што је до сада постигнуто. Немојте тиме да се заваравате. Таква би оцјена значила слабљење наше политике, наше акције и не бих уопште био пристали

ца да у том погледу идемо на тако тврде оцјене као да је сада све у реду. Добро је што је кренуло, добро је што је дата законодавна основа, добро је што је политичка оријентација јасно узета, и то су стварно нова позитивна обиљежја у раду Савеза комуниста у Будви. Али, мора се поћи од тога да има доста недосљедности у примјени прописа, њиховог непоштовања, па и нејединаких критерија у примјени прописа итд. итд. Сем тога, као што је у реферату указано, деформације се јављају или се могу јавити у новим облицима, у новим појавама. Јер, појединци и групе у овом друштву, које губе позиције свим нашим мјерама, покушавају да те позиције учврсте на неким другим тачкама. Јер, не ради се о неком нагађању између људи, тако да кажем, који стоје у истом табору. Ради се о снагама које теже рестаурацији старих односа. То су стварне тенденције које извиру из акције снага које се супротстављају садашњим мјерама и акцијама СК и које доистра теже за рестаурацијом старих односа. Треће, и сами ћемо у много чему да мијењамо многе ствари, а тиме ће се из преласка из једних прописа у друге, из једног стања у друго, опет тражити шупљине и празни простори, где ће се убацити носиоци антисоцијалистичких тенденција, антисоцијалистичке снаге.

Из свих тих разлога нужно је интензивно наставити активност на овим питањима. Та активност мора да буде веома добро организована и веома добро вођена од Општинске скупштине и уз пуну политичку подршку Социјалистичког савеза. И мора се, по мисљењу, успоставити систем редовне контроле над тим, не једнапут годишње, него чешће, да се види како стоји стање ствари.

„СНАГАМА“ КОЈЕ ПОКУПАВАЈУ ДА РАЗАРАЈУ НАШЕ САМОУПРАВНЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ОДНОСЕ ТРЕБА СУПРОТСТАВИТИ ЈЕДИНСТВЕНИ ФРОНТ АКЦИЈЕ С ПАРТИЈОМ НА ЧЕЛУ

ВИ СТЕ, ОВДЈЕ, ГОВОРИЛИ о реаговањима у вези са мјерама која се у вези са овим питањима спроводе. Та су реаговања двоструког карактера, двоструке природе. Једна су позитивна и дају подршку, друга су негативна и нападају ту политику. Изгледа да су ова која су негативна доста громогласна. То показује да се те снаге удружују и покушавају да створе фронт да би се супротставили садашњим мјерама и политици. И окрећу се онда па нападају оне појединце или поједине органе који су одлучни у акцији на спровођењу политике, па се неће либити покушаја да створе и нејединство у руководству. Мислим да проблем треба посматрати са таквог политичког становишта и покушају „савеза“, којег те снаге стварају, супротставити једини-

(Наставак на 4. страни)

ГРАДИЋЕ СЕ ОСНОВНА ШКОЛА

Макета Школског центра

ВЕЋ ЈЕ ИЗВЈЕСНО да ће, послије низа перипетија, ускоро почети изградња основне школе у Будви. Подсјетимо да је средином прошле године, око почетка њене изградње било скоро све завршено, односно све је било приведено крају, па је требало само одабрати најповољнију понуду. Међутим, у међувремену су услиједиле познате мјере Савезног извршног вијећа о ограничењу инвестиције изградње, због којих су послови морали бити прекинuti. Чекало се скоро пола године на либерализацију мјера Савезног извршног вијећа, нарочито оних о полагању обавезног депозита, да би се овом, за Будву толико значајном и важном питању поново пришло савјесно и одговорно.

Иако у врло отежаним условима за ову врсту градње, ипак се, на крају, нашла најпогоднија конструкција финансирања, пре маја којој је направљен и нови идејни пројекат будуће школе, чија реализација ће да кошта око 24.000.000 динара.

И летимичан увид у идејни пројекат основне школе пружа низ интересантних података. Тако, на пример, школа ће има-

ти 24 кабинета за ученике, око 12 мањих за наставнике, просторије за библиотеку, ликовну дјелатност и амбуланту, затим посебан простор за администрацију, кухињу и ресторан, салу за културне и друштвене активности ученика, мању љетњу позорницу, као и велику, врло функционалну салу за физичко васпитање. Вриједно је, такође, истaćи да је сваки школски простор пројектован према важећим педагошким нормативима и да су, приликом изrade пројекта (Пројектант је „Енергопројект“ из Београда, коришћена искуства стечена приликом изградње извјесног броја основних школа широм наше земље). Поред тога, споменимо да ће ова школа моћи да задовољи потребе Будве најмање за око десет година.

Ових дана објављен је конкурс за извођење радова, који треба да почну средином априла, док се завршетак предвиђа до краја 1976. године.

Заиста, има пуно изгледа и наде да будвански малишани ускоро добију модерну и савремено опремљену основну школу.

КРАЈ ИЗЛАГАЊА ДРУГА ВЕСЕЛИНА ЂУРАНОВИЋА

НА ПРОШИРЕНОЈ СЈЕДНИЦИ КОМИТЕТА ОК СК БУДВА

(Наставак са 3. стране)

ствен фронт акције којем ће Партија стати на чело, којем ће Скупштина својим мјерама, пореском политиком, законском регулативом итд. обезбиједити уставну основу и на тој линији развити политичку активност, јер неће лако те снаге напустити садашње позиције. То је један од оних канала у нашем друштву где оне још могу да дјељују и да покушају разарати наше самоуправне социјалистичке основе.

Овдје бих хтјо да учиним једну напомену. При свему томе требало би да са пуном одговорношћу и са пуном пажњом сагледати да истовремено сачувавамо ону уставну линију, ону социјалистичку линију, коју смо дефинисали у вези са развојем привредних дјелатности средствима у личију својини. Мислим да једно од другога треба раздвојити. Не би смјели запасти у другу опасност, у једну врсту политичког секташтва, а у изјесном смислу и укидати права која Устав даје на том плану. Било би потребно да Општински комитет Савеза комуниста сагледа овај аспект проблема и о томе даје оцјене и ставове.

Видите, „Монтенегротурист“ је организовао неколико основне организације удруженог рада кућне радиности у области туризма. То је важно питање. Дискутовали смо и о потреби да треба учинити нове напоре, нове кораке, да би се обезбиједила социјалистичка самоуправна основа тим ОУР-има, да би се повезали власници лежаја у приватној својини са нашим социјалистичким активношћу на том сектору, да се не дозволи опет дивљање и стихија на тим питањима. То значи да морамо усмјерити кретања и на том приватном сектору, у оних границама како то Устав дефинише. То је сложено питање, па утоко прије Општински комитет СК треба да га свестрали сагледа.

О Савезу комуниста још бих нешто одређеније рекао. Реферат је, углавном, исправно поставио ствари. Нарочито је исправно указао на дјеље опасности које су и данас јако присутне у Савезу комуниста. То су либералистичке тенденције које су доста присутне, када се тиче гледања како Савез комуниста треба да оствари своју улогу данас, јер још се има некаквих колебања у том погледу — смије ли СК и докле се мијешај, не смије ли, треба ли Савез комуниста, не треба ли Савез комуниста итд. То су типични остати либерализма. И друга опасност — то је догматске природе, о којој је у реферату говорено.

АКЦИЈА СЕ МОРА ЗАСНИВАТИ НА СНАЗИ ПАРТИЈЕ У ЦЈЕЛНИНИ, АЛИ ОНА НЕЋЕ УСПЛЕТИ АКО СЕ НЕ ОСЛОНИ НА СНАГУ РАДНИЧКЕ КЛАСЕ

ДАНАС ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ ПИТАЊЕ: како практично применити водећу улогу Савеза комуниста? Мислим да при постављању таквог питања нема нешто нејасно, али када се постави питање

практичне примјене, изгледа се ту наилази на различите прилазе, па отуда и акционо нејединство, о којем сам говорио у почетку. Када говорим о томе, мислим да Савез комуниста, његове организације и руководство и, конкретно, Општински комитет, морају редовно постављати питање дохотка на својим састанцима. Шта се збива с дохотком данас у основним организацијама удруженог рада на подручју Будве? Како се он формира, како се распоређује?

То је главно питање са којим треба да се Партија бави. Даље, СК мора да поставља питања удружења рада и представа и како се формирају односи међу основним организацијама удруженог рада које се удружеју и да се тим питањима бави. Савез комуниста не може о томе градити само начелну политику, већ је дужан анализирати стање и излазити са проблемима на сједнице Општинског комитета, и онда из анализе, из расправе, да се извлаче конкретни ставови за политичку и практичну акцију како даље иди на тим питањима. То исто важи и за питања о којима смо данас говорили у односу према друштвеној својини. То су све проблеми који чине тешкоте наше акције данас. Ова питања морају стати бити присутна на сједницима Општинског комитета. Тиме не треба свакако изврши погрешан закључак, па то схватити као исклучиви посао СК. Но, сва ова питања морају бити и главни предмет акције Синдиката, Социјалистичког савеза итд. Али, Општински комитет се ни од једног не може дистанцирати. Јер, за стање односа у самоуправљању, прије свега, одговара Савез комуниста, па онда ни остали фактори у општини. А како треба да се практички изрази водећа улога СК у овом питању? Видите, јавило се много отворених питања у току рјешавања овог задатка. Сатим питањем је требало иницијатива Општинског комитета ради оцјене и ставова. Ако има двадесетак отворених питања, онда нека ОК о њима разправља. Комунисти који ради у Комисији дужни су да траже заузимање јединствених идејно-политичких ставова, па тиме и помоћ Комитета. Да кажу: имамо случај такав и такав, срели смо се са тим и тим проблемима, са тим и тим дилемама са тим и тим нејасноћама и тражимо политички став Партије конкретно по том питању. Ако Општински комитет није у стању да га дефинише, он мора да тражи помоћ од Централног комитета. А не пустити да ствар тече како тече.

Према томе, не може се говорити о оживотворењу водеће улоге Савеза комуниста апстрактно, начелно. Не може се пребацивати одговорност на неког другог. Морам да кажем да је мало интересантно, ако сам добро разумио податке о саставу Комисије, то што је наведено да су то углавном другови који су од скоро дошли у Будву. Има ту нешто што није добро. Јер се може поставити питање да неко неће да се замјера у овој акцији. О

КАДА СЕ ГОВОРИ О ПРАКТИЧНОЈ АКЦИЈИ, о практичном остварењу улоге Савеза комуниста, мислим да би Општински комитет морао на неким примјерима да извуче одређене поуке. Један од тих примјера, јесте спровођење задатака на испитивању поријекла имовине.

О СПРОВОЂЕЊУ ЗАДАТКА НА ИСПИТИВАЊУ ПОРИЈЕКЛА ИМОВИНЕ

Немам шта да додам оцјенама које су дате у реферату, да је стање такво какво јесте, то значи нездовољавајуће. Само, мислим да би било погрешно и неправилно одговорност за то стање посве бацити на Комисију. Прво је одговарају Општински комитет Савеза комуниста, одговорна је Општинска скупштина, одговорна су политичка руководства, а онда је одговорна и Комисија, па је онда одговорна и служба Јер, Општински комитет је на једној сједници, ако се не варан крајем прошле године, расправљао нека питања рада ове Комисије. Али, видите, ипак двије године су ту. Једно крупно и сложено питање, политички осјетљиво, друштвено осјетљиво, препуштено је, такорећи, друговима у Комисији. Ја мислим да је то промашај, да је то грешка, стварно грешка. Није доволно пет људи, ма колико да су наоружани револуционарним инструментом, ма колико да су способни да реализују политику, није могуће на њима претворити одговорност за извршење задатака. Критика коју је друг тито дао, и коју треба да примимо сви скупа, је у томе што се као Партија нијесмо на том питању ангажовали. Није се Општински комитет СК, прије свега, ангажовао, па онда ни остали фактори у општини. А како треба да се практически изрази водећа улога СК у овом питању? Видите, јавило се много отворених питања у току рјешавања овог задатка. Сатим питањем је требало иницијатива Општинског комитета, да се организује што боље да се то спроведе, као што је задатак свих општинских скупштина и свих комиција да се на тој линији што боље организују и ефикасно ради. Ако има потребе, а мислим да има, треба допунити прописе, али никаквог одустаја не може да буде. Ако се то не ријеши, СК се удаљава од интереса радничке класе по овом питању, а СК се не смије удаљити од радничке класе.

Или други примјер. У реферату су поменути неки примери плачке друштвене имовине. Друг Лијешевић је говорио о том посебно. Слагам се с тим да то није ствар само органа гоњења. Речимо, случај плачке у „Југопетролу“ — примјер из дотичне комиције. То што се тамо десило не може бити само ствар органа гоњења. Јер, у тој радној организацији мора да постоји систем руководства, управљања и манипулисања новцем. И систем контроле мора да постоји, систем контроле како се манипулише новцем. За то одговарају органи, инокосни или друштвени. Према томе, проблем плачке друштвене имовине није сведен само на извршиоца и онога који га гони, него је проблем шири. Ако у току године има пар случајева плачаке, где има неколико десетина или стотина милиона штете, онда је то ствар Партије да анализира ствари. То је и ствар Општинске скупштине, и ССРН и сл. Како се односи инокосни органи, како раднички савјет, како се односи партијска организација тамо, шта су предузели да се обезбиједе од оваквих појава и томе слично. И овде се ради о практичном остварењу водеће улоге Савеза комуниста, чини се да се и даље налазимо у фази када се добро уочава ствар, правилно констатује, добро анализира, у ствари, даје перфектна дијагноза ствари. Али, изгледа, још нијесмо способни да идемо у другу фазу — акционог рјешавања задатака.

Имамо јако много људи који добро критички упозоравају, који дају добре дијагнозе, који су данима и данима присутни са својом критиком итд. Све је то добро и треба примити то, али је далеко важније сада видети како се организовати за акцију, како рјешавати. То је чврста тачка практичног остваривања на којем треба Савез комуниста да се мобилише.

чему би се онда могла састојати улога Савеза комуниста, ако не у томе.

ГРЕШКЕ КОЈЕ ОСТАВЉАЈУ ПОЛИТИЧКИ НЕПОВОЉНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

ИЛИ УЗМИТЕ ПРИМЈЕР, о коме није било данас говора, о расподјељи станови. Немојте да се заваравате, немојте да умањујете тај проблем. Не може тако да се ради. Знамо како треба да се рјешава проблем станови. Кроз стамбену политику, кроз рад самоуправне интересе заједнице, морају се утврдити приоритети. Те приоритети треба утврдити у оквиру самоуправног споразума. Потписани самоуправни споразум су дужни да за то понесу одговорност. Ако они нијесу у стању да се изборе за приоритет, треба да се Партија избори, да се ти приоритети уграде у самоуправни споразум разумије се стварни, на објективним критеријумима засновани, и да се онда на тај начин рјешава проблем, а не да се узурпира право и рјешава проблем. Не може то тако. То су грешке које остављају иза себе последице, увијек политички неповољне. Ви морате о томе водити рачуна. И ту Партија мора да игра одлучујућу улогу. Она мора на тим поукама и на тим грешкама да се учи и да развија нове односе. Створили смо и стварамо самоуправну регулативу. Значи, на „самоуправни став“ треба ставити све захтјеве, изнijети све интересе, па нека посioци самоуправног споразума оцијене што је прече од пречег. Нека у самоуправном споразуму направе редосљед приоритета, па зависно од тога колико има средстава за станове, у самоуправном споразуму утврдити конкретне критерије за расподјелу станови. Ако се тако не рјешавају проблеми, онда ће се западати у грешке какве смо западали.

Хтио сам са ових пар приједора да истакнем да је питање остваривања водеће улоге Савеза комуниста превасходно практично питање. Ту нема много филозофирања. Постоји програм и политика, постоји самоуправна регулатива, сјесне субјективне снаге су те које треба да проблем оцијене, сагледају, да покрену самоуправни механизам за његово рјешавање и СК да обезбиједи наравно, социјално-класну линију у рјешавању проблема.

Када се говори о практичном остварењу водеће улоге Савеза комуниста, чини се да се и даље налазимо у фази када се добро уочава ствар, правилно констатује, добро анализира, у ствари, даје перфектна дијагноза ствари. Али, изгледа, још нијесмо способни да идемо у другу фазу — акционог рјешавања задатака. Имамо јако много људи који добро критички упозоравају, који дају добре дијагнозе, који су данима и данима присутни са својом критиком итд. Све је то добро и треба примити то, али је далеко важније сада видети како се организовати за акцију, како рјешавати. То је чврста тачка практичног остваривања на којем треба Савез комуниста да се мобилише.

Проширена сједница Комитета ОК СК Будва

ЗАШТИТИ ОДГОВОРНОСТ И АКТИВИРАТИ БАЗУ

(Наставак са 1. стране)

Бољег коришћења капацитета домаће радиности.

Свођењем рада приватних кафана у законске оквире настоји се онемогућити задржавање повољнијег положаја ових јединица у односу на друштвени сектор, а тиме се жели спријечити неоправдано преливање друштвене ренте у корист ових радњи, односно појединачица.

С обзиром да уситњења туристичка привреда нема перспективе, наши су ставови били јединствени да са мојим удруженем у оквиру једне организације, каква је ХТП „Монтенегротурист“, можемо постати равноправан партнер домаћим и страним туристичким организацијама. То потврђује и чињеница што смо се изборили да се у ову укључе организације удруженог рада за домаћу радиност и организација која се бави прометом robe на подручју општине. У поступку је разматрање могућности непосреднијег повезивања неких комуналних дјелатности које, везане за туризам, чине саставни дио квалитетне туристичке понуде.

Приликом вођења акције на уставном конституисању основних организација удржавајућег рада настало се на различите проблеме. Тако се база често појављује у улози посматрача одређених друштвених збијања, што се не смије дозволити. Зборови радних људи и грађана, одржани ових дана по мјесним јединицама, показали су који се може постићи када се акција синхронизује, колико је мишљење базе потребно када се расправља о важним друштвеним питањима, колико је та база богата идејама и жељна информација са правног мјеста.

ОТПОРИ РАЗВОЈУ САМОУПРАВЉАЊА

Развијање самоуправних односа не иде у свим срединама подједнако. Јављају се и отпори тамо где пријатељство, фамилијарност и рођачке везе спутавају ефикасност наше акције, па се морамо изборити да се те слабости искоријене.

На подручју наше општине образована је самоуправна радничка контрола чији су задаци регулисани постојећим актима организација. Ови органи треба првенствено да се баве питањима из области друштвено-економских односа и да досљедно спроводе у живот принципе самоуправљања. У протеклом периоду улагани су напори да се они спасе за вршење своје функције, па су с њиховим члановима организована савјетовања. Постебна пажња посвећена је улози мјесних јединица и активирању грађана и радних људи у њима. У току 1975. године битно је измијењена материјална основа мјесних јединица, које су само из буџета добиле преко 350 милиона стarih динара са намјеном за разне комуналне дјелатности.

Подстакнут је интерес грађана да са осталим самоуправним организацијама у-

чествују у рјешавању мјесних јединичких проблема. Преко мјесних заједница остварује се непосредни увид у квалитет задовољења одређених друштвених потреба. Рјешењима за 1976. годину предлаже се да се, уместо буџетског утврђивања средстава за финансирање дијела програма мјесних заједница, донесе одлуке о трајном уступању одређених прихода општине, који би непосредно притицали мјесним заједницама. То значи да њихова средства не би зависила од остварења буџетских прихода, већ би оне биле у могућности да своју активност програмирају на другачијој основи.

Не задовољава у потпуности степен идеолошко-политичког образовања у радним организацијама и у свим самоуправним структурима наше општине, па смо приступили организованим објектима идеолошко-политичког рада: школа самоуправљача ради већ другу годину, отворена је омладинска политичка школа, одржавају се често предавања и савјетовања. Све то доприноси успјешнијем укључивању радног човјека у процесе самоуправног одлучивања.

Не можемо бити сасвим задовољни функционисањем делатности које на висини, па треба уложити велике напоре да се оно усклади са степеном друштвеним развоја. Едан број нормативних аката у друштвеном раду још увијек је на нивоу уставних

легата, који на сједницама износе ставове својих делегација и подносе амандмане на предложене одлуке. Не може се казати да делегације и делегати добро раде у случајевима — а они су доста чести — када не постоји веза између њих и делегатске базе.

У већини мјесних заједница, иако услови за рад нијесу најбољи, делегације контактирају с другим самоуправним органима, консултују повремено базу о важним друштвеним питањима и делегацијама других мјесних заједница ради усклађивања појединачних са заједничким интересима. Иако имају далеко боље услове, у неким основним организацијама друштвених рада делегације још не остварују како треба своју улогу: не консултују зборове радника, нити се редовно окупљају. Имају ту и неразумијевања — док се за јединице радничког савјета све унапријед припреми и организује, делегације то морају саме да ради.

ОСАМ САМОУПРАВНИХ ИНТЕРЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Станје самоуправних односа у ванпривредним дјелатностима није на висини, па треба уложити велике напоре да се оно усклади са степеном друштвеним развоја. Едан број нормативних аката у друштвеном раду још увијек је на нивоу уставних

амандмана, и то формално и садржајно, други је у фази усаглашавања са уставним начелима, а тек изједан број их је — и то у формално-правном смислу — усаглашен са Уставом. У току је акција да се сва нормативна акта усагласе са уставним начелима. Перманентном контролом преко друштвених правобраноца самоуправљања оствариће се бољи увид у нормативно регулисање, како се не би дошао да заостале правне норме и даље одражавају превазиђене друштвено-економске и међуљудске односе.

Предстоји даља разрада и усавршавање система расподјеле дохотка и личних доходака у циљу стварања услова за још досљедније примјену начела расподјеле према раду и постигнутим резултатима. У самоуправним споразумима, приликом регулисања друштвено-економских односа између основних организација друштвених рада, треба утврдити одговарајуће критеријуме и решења чијом ће се досљедном примјеном онемогућити превлађивање дохотка и отуђивање права одлучивања од стране радних људи.

Значајан допринос развоју самоуправних односа представља конституисање осам самоуправних интересних заједница: за основно образовање и васпитање, за културу и науку, за физичку културу, за социјалну и дјечју заштиту, за станови-

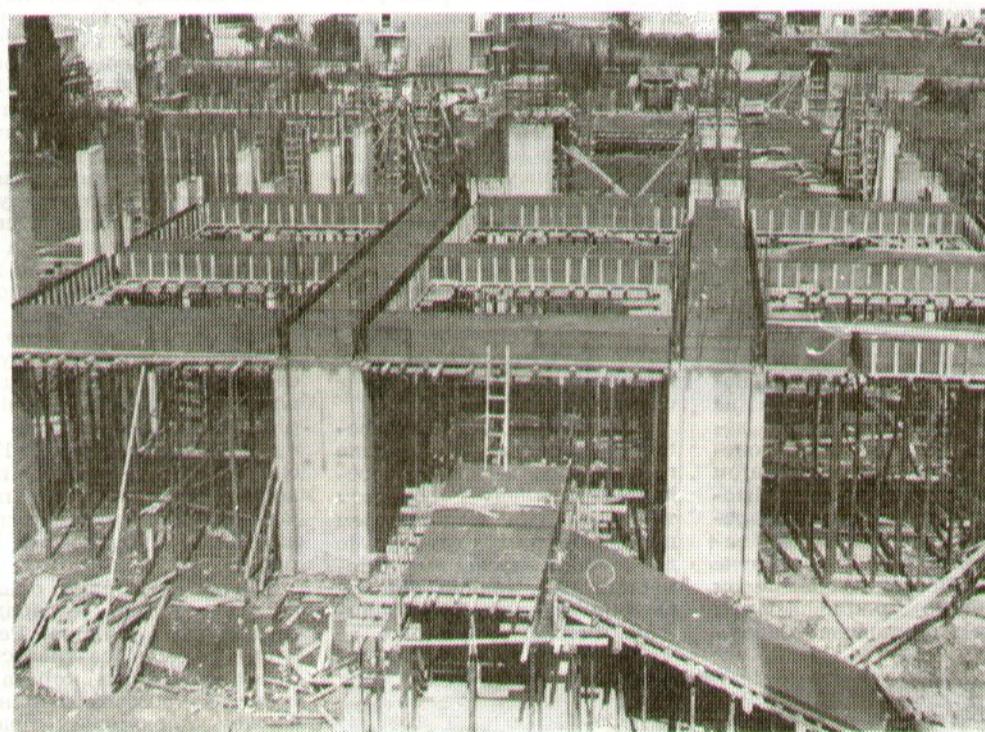
ње, за запошљавање, за здравствено осигурање радника и земљорадника и за изградњу и уређење општине. Изабрани делегати се интересују за рад ових заједница, али је и овде изостао контакт са базом, а нередовна је и веза с делегацијама, па треба предузети мјере за развој самоуправних односа у овим значајним друштвеним дјелатностима. Предстоји и конституисање Туристичког савеза на делегатском принципу.

Улажу се напори на развијању система информисања, који треба да одигра значајну улогу у процесу демократског одлучивања. Комплетни скupštinski материјали достављају се делегатима, члановима делегација, предсједницима савјета и извршних одбора у мјесним заједницама, као и члановима свих извршних органа у друштвено-политичким организацијама. Пре ко „Приморских новина“ информишемо грађане о збивањима у политичком, привредном и друштвеној животу наше комуне. У оквиру Делегатске трибине у овом листу чине се напори да се грађани обавежавају и о питањима која ће се тек наћи на сједницама Скупштине општине, како би се они укључили у рад делегација када се буду разматрали задаци од ширег друштвених интереса. С обзиром на то да материјали који се припремају за скupštinske сједнице најчешће нијесу приступачи свим члановима делегација, предузимају се мјере да буду што концизнији и јаснији. Критички се преиспитује информисање преко локалног листа и дају предлози у циљу побољшања квалитета информација, јер, по нашој оцјени, „Приморске новине“ ће постати право информативно гласило, ако буду благовремено обавежавају радне људе и грађане о свим важнијим збијањима у мјесним заједницама и радним организацијама.

Информисање радника на територији наше општине до ста добро је решено код основних организација друштвених рада у склопу „Монтенегротуриста“ преко истоименог листа, који излази једанпут мјесечно. У осталим организацијама друштвених рада информисање не је задовољавајуће, па се испитује могућност обавежавања радника о проблемима из њихових радних средина преко „Приморских новина“.

САМОЗАШТИТА — УСПЈЕСИ И ЗАДАЦИ

Посебна пажња посвећена је организовању територијалне одбране. Општинска конференција Савеза комуниста и Комитет више пута су разматрали актуелна питања из ове области. Територијална одбрана је добро организована по територијалним јединицама, а за старешине су постављени млади резервни официри, правилно идеолошки оријентисани и добро војно-стручно образовани. Захваљујући честим вježbama, територијалне јединице доведене су у стање

УСКОРО ТРЖНИ ЦЕНТАР

У Будви се приводе крају радови на изградњи прве фазе Тржног центра (на слици), који ће, по завршетку, представљати један од најмодернијих објеката врсте у нашој земљи. Прва етапа обухвата: тржницу, хладњачу са складишним простором, самоуслугу, специјализован продавнице за продају сувенира и прерадбених артикула и пословне просторије за смјештај урправе тржнице — све у укупној површини од око 400 квадратних метара.

У другој етапи изградње се робна кућа, занатски центар, ресторани и паркин простор, који ће захватити простор од 2500 квадратних метара.

— Прва фаза биће завршена до почетка главне туристичке сезоне, а друга половина 1977. године. Средства за изградњу овог значајног објекта у целости су обезбијеђена — рекао је Арсеније Вујовић, управник градилишта „Новотехничке“ у чијој се режији изводе ови радови.

В. Ракочевић

(Наставак на 6. страни)

Проширена сједница Комитета ОК СК Будва

ОТПОРИ НЕ СМИЈУ ДА НАС УПЛАШЕ

(Наставак са 5. стране)

високе борбе готовости. Енергичним санкцијама према недисциплиниованим припадницима територијалне одбране знатно се побољша-ло питање личне одговорности. Донијета су нормативна акта и извршено нормативно и фактичко организовање општинске организације Савеза комуниста у ратним условима. Станаје у територијалној одбрани оцињено је похвално од стране Републи-чког штаба територијалне одбране, а да оно задовољава свједоче републичка и општинска признања. Општински ратни планови и ратни планови радних орга-низација непрекидно се усклађују са стварним потребама и процјеном војно-по-литичке ситуације. Морамо напоменути да смо у ООУР „Авала“ Бечићи утврдили неодговоран однос према чувању ратних планова, па смо одговорна лица позвали на политичку одговорност и смјенили са руковођећих функција. Општинска скупштина издвојила је у про-шлој години за опремање те територијалне одбране модер-нум наоружањем више сред-става него за ранијих десет година.

Политичка ситуација у нашој општини по питању безбедности и друштвене са мозаштите у основи је по-вљана. Она је резултат чи-њенице да идејно-политичку и цјелокупну активност ко-муниста и свих субјеката све више карактерише конкрет-на и досљедна борба за развијање радничко-класне су-щтине социјалистичког са-моуправљања. У посљедње вријеме побољшани су кад-ровски и материјално-техни-чки услови рада свих орга-на и служби који се баве питањима безбедности и друштвене самозаштите.

Захваљујући друштвеним улагањима, будванска реги-ја постала је равноправан партнер далеко познатијим туристичким центрима. Та чи-њеница може довести у искушење непријатеља нашег самоуправног друштва свих боја да предузму одређене акције уперене на подрива-ње наше привреде, па о то-ме треба стално водити ра-чуна.

Има случајева да се раз-ним форумима пишу анонимна или потписана писма у којима се оговарају поједи-не друштвено-политичке ор-ганизације или органи, као и поједини одговорни дру-

штвено-политички радници, омаловажавају постигнути резултати, шире дезинформације, конструишу политичке интриге, стварају заблуде. Све се то чини тобоже у име друштва и радничког самоуправљања, а у ствари је уперено против друштвених интереса и самоуправ-них односа.

БОРБА ПРОТИВ ДЕФОРМАЦИЈА

Територија наше општи-не, захваљујући огромним друштвеним улагањима, до-живјела је свестран преоб-ражај и од типичног пе-чалбарског краја преобразила се такође преко ноћи у развијену туристичку реги-ју. То је довело до наглог побољшања личног стандарда једног броја грађана, који су средствима од про-дaje национализованих пла-цева и из кредита подигли приликом велике стамбене зграде. Оне представљају уносан извор прихода и омо-гујавају власницима да се баве рентијерством. Тако је дошло до стварања знатних социјалних разлика, а томе су погодовале неадекватне пореске одлуке, недовољна контрола остварених прихода, повољни кредити, и то дугорочном уз симболичку ка-мату, те могућност да приватни сектор, користећи улагања заједнице, постане нелојалан конкурент друшт-веном, оптерећеном бројним краткорочним кредитима и другим обавезама.

Има грађана који су ка-сније напустили села, па због урбанистичких и других услова нијесу ријешили стамбено питање, као и оних који су у потрази за зарадом дошли из других мјеста и постали становници ове комуне, а практично су без крова над главом. Њихов лични стандард је у великому раскораку са стандардом оних првих, па се социјалне разлике понекад фрапантно манифестишују на нашој реги-ји.

Скупштина општине је својим одлукама и мјерама преко надлежних органа по-стигла видне резултате на субзијању социјалних де-формација. Као прво, оне-могућено је да се продајом и препродајом национализоване имовине друштвена ре-нта, уместо у фондове заједнице, слива у приватне кипове. Пореском контролом отежано је прикривање при-хода и избегавање обавеза.

Не само најмлађи, него и њихови родитељи нестриљиво очекују када ће дјечји вртић постати — усељив

Прогресивним стопама опоре-зивања омогућено је да се више захвата онима који ви-ше зарађују. Скупштинским одлукама повећани су износи комуналнија, тако што су за изградњу објекта пропи-сан реалнија учешћа у тро-шковима уређивања грађе-винског земљишта, чиме су стављени ван снаге ранији прописи о симболичним комуналнијама, које су биле у несразмјери с друштвеним улагањима.

Прописивањем режима и других услова за камповање подигнута је на виши ниво ова врло значајна дјелат-ност. Створени су и услови за повећање прихода орга-низација удруженог рада, у чији дјелокруг спада ова ак-тивност и, истовремено, оне-могућено је да се без рада остварују значајни приходи.

Енергично је субзијена дивља градња, која је у ра-нијем периоду понекад и то-лерисана. То се морало учи-нити и када су били у питању неки социјални слу-чајеви, јер се није могло до-зволити гробу нарушување скупо плаћених урбанистичких планова, незаконитост и изградња нестабилних об-јеката. Рушење неких так-вих објеката, уз помоћ рад-ника милиције, нашло је на реаговање једног броја грађана, који су се жалили вишим форумима. Остало се досљедно заузетим ставови-ма, а да се није погријеши-ло показује то што се више нико не усуђује да отпочне с дивљом градњом.

Социјално необезбије-ним лицима дају се редовне помоћи, чији се износи пове-ћавају у складу с порастом трошкова живота. Крајем прошле године одлучено је да се свим носиоцима Сло-менице 1941. године чије су пензије ниже од 3.000,00 ди-нара, исплаћују разлике до

огов износа. У прошлој години изграђено је у Будви и подијељено борцима и пе-зионерима тридесет станови

ДРУШТВЕНИ СТАНДАРД ДАЛЕКО ЗАОСТАЈЕ

Акција за испитивање поријекла имовине схваће-на је као један од првог разредних задатака читавог дру-штва. То је у почетку по-зитивно утицало на елан Ко-мији за испитивање пориј-екла имовине, тако да је створена повољна политичка клима за успјешан рад. Међутим, због кадровских тешкоћа, то расположење није искоришћено. Оклије-вало се, чекало и стално на-илазило на потешкоће. Са-радња органа власти и дру-гих фактора с Комисијом није била задовољавајућа. Подијето је 137 пријава про-тив лица за која се сматра да су имовине стекла на не-законит начин. Од тога бро-ја Комисија је у 42 случаја покренула законски посту-пак против 48 лица. Иако је у свим овим предметима доказни поступак углавном завршен, Комисија још уви-јек није имала смјелости да уђе у завршну фазу одлучи-вања. Она је донијела свега два рјешења, на која су благовремено изјављене жа-лбе. Једно је потврђено, а друго поништењено.

Ни остали друштвено-по-литички фактори нијесу се у довољној мјери ангажо-вали и пружили помоћ у рјешавању ове значајне дру-штвене проблематике. Није било појава да грађани под-носе пријаве, а према при-јатељским и другим везама није била имуна ни сама Ко-мија.

Преко Заједнице општи-на успостављена је сарадња са комунама у нашој Репу-блици, посебно са тиватском и которском, са којима је постигнут договор о финан-сирању заједничких право-судних органа, а са тиват-ском и о оснивању и финан-сирању истуреног одјељења Средње туристичке школе. Са цетињском општином ри-јешено је више питања из области здравства и просвјете — отворено је одјељење гимназије „Ђорђе Лопчић“. У току је договор с барском комуном о финансирању изградње заједничког реп-тијтора. Солидарност у ок-вију Републике дошла је до изражaja масовним учлање-њем у Титов фонд за стипен-дирање, иако са територије наше општине нема ни једног стипендисте. Поред тога, Општински фонд за стипен-дирање даје пет стипендија

за најсиромашније ученике и студенте у пет најнеразвијенијих црногорских оп-штина.

Најмање је учињено по-питању солидарности у соп-ственој средини — још није формиран фонд за изградњу станови солидарности за ра-днике. Акција која је вође-на у том правцу није уроди-ла плодом. Због тога што у њу нијесу биле у довољној мјери укључене све друшт-вене-политичке структуре, посебно Савез комуниста, у поједињим организацијама у-друженог рада, управо тамо где су стамбена питања до-бро решена, појавили су се отпори.

Друштвени стандард је да-лео заостао за личним. Друштво је улагало искљу-чиво у туристичке објекте, а грађани у своје куће и ста-нове.

Мјесни самодопринос је до прије двије године био непознаница за грађана ове комуне, јер је тек тада добро организованом акцијом, први пут уведен за изградњу Школског центра у Будви и Дома културе у Петро-вцу. Од прикупљених сред-става по овом основу, и уз помоћ неких радних органи-зација, завршава се Дом кул-туре у Петровцу, а у априлу мјесецу започиње изградња прве фазе Школског центра — основне школе с великим спортском двораном. Чим престане обавеза по овом до-приносу кренуће се у нову акцију, јер предстоји изгра-ђања друге фазе Школског центра и новог Дома здрав-ља — објекта који предста-вљају горуће проблеме ове општине. Ускоро ће бити за-вршена савремено опремље-на тржница — прва фаза Тргног центра у Будви а изградњом друге фазе доби-ће се робна кућа, самопослу-га, мљечни ресторан и дру-ги пратећи објекти. У току су припреме за изградњу по-ште у Будви, тржног центра у Пржном и аутобуских ста-ници у Будви и Петровцу, као и за оспособљавање бу-дванске луке за прихватање туристиčких бродова.

Грађани схватају да су могућности друштва за по-бољшање стандарда ограни-чене, па су отпочели са ак-цијама да се из властитих извора обезбиједе средства за изградњу објекта од ви-тальног значаја. Добро организоване, оне већ дају по-зитивне ефekte, тако да се ускоро очекује почетак ра-дова на изградњи канализа-ционе мреже у мјесним заје-дницама.

(Наставак на 7. страни)

Са градилишта стамбене зграде у Будви

Проширена сједница Комитета ОК СК Будва

ЗАОШТРИТИ ОДГОВОРНОСТ И АКТИВИРАТИ БАЗУ

(Наставак са 6. стране)

Грађани су добровољним ацијама и удружилањем сре дстава, уз помоћ радних организација, изградили низ се оских путева, тако да сада нема ни једног села које није повезано колским путем с главним саобраћајницама.

Завршена је нова улица за улазак у Будву са Јадран ске магистрале, а приводе се крају припреме за отварање новоизграђеног дечјег вртића, који ће, савремено опре мљен, моћи да прими око 150 дјеце.

Уређени су фудбалски стадион и тениска игралишта у Будви, где се приводе радови и на планишту, а почеће изградња тениских терена у Светом Стефану. И у будућем раду посебна пажња посвећиваће се развоју физичке културе, њеној масовности и досљедном спровођењу принципа аматеризма у спорту.

ШТА ЈОШ СВЕ КОЧИ ДАЉИ РАЗВОЈ

За привреду наше општине посебно тежак проблем представља прездадженост. Због неповољних услова под којима су добијени инвестициони кредити, цјелокупна амортизација и претежан

дио остатка дохотка ангажовани су за отплату ануитета, чиме су на минимум сведене могућности организација удруженог рада за проширење и модернизовање њихове материјалне базе.

Средства фондова знатно су спорије расла од личних доходака, што упућује на за кључак да њихов раст није био усклађен са оствареном продуктивношћу. Нарочито забрињава негативан резултат у пословању основне организације удруженог рада „Јадран“ која се бави прометом robe. То је — оцјењује се — посљедица нагомиланих и недовољно ефикасно решаваних унутрашњих проблема у овом колективу.

Карakter туристичке привреде и специфични услови пословања у угоститељској дјелатности погодују незаконитом присвајању средстава, што намеће потребу обезбеђења ефикасне интерне контроле и успостављања таквог система евиденције који ће на најмању могућу мјеру свести све врсте злоупотреба. Драстични примјери из недавне прошlosti посебно на то обавезују. Познато је да је у основној организацији удруженог рада „Словенска плажа“ — хотелу „Адријатик“ — откривена, пљачка друштвене имовине у износу од око милион динара, а утврђена је пронесвјета од стране једног радника.

Слиједећег дана, 22. априла, Симпозијум ће се преселити у Будву. Прије подне читање своје реферате др Твртко Чубельин („Теоријски аспекти усменог и писменог стваралаштва у дјелу Стјепана Митрова Јубишића“), др Радован Зоговић („Неколико за бијешке о Јубишићу“), др Јоже Погачник („Кањош Мацедоновић и Мартин Крпаи“), др Вожидар Пејовић („Функције и значај фолклорних елемената у Јубишином дјелу“), др Нено Вуковић („О композицији Јубишиних „Причанија Вука Ђојчевића““) Милоје Стојовић („Драмски елементи у Јубишиним дјелима“) и мр Јован Чаденовић („О композицији Јубишиних приповједи“). У послиједневном раду овог научног скupa учествоваће ће др Јакша Радовић („О књижевном и политичком лицу С. М. Јубишићу“), др Раде Петровић („С. М. Јубишић, национални и политички радник“) др Којанлија С. М. Јубишићу), др Мирољуб Лукетић („Јубишић у црногорској штампи“), др Радослав Ротковић („Јубишићино посредовање у настављању оружја“) и др Василије Калезић.

Симпозијум о Јубишићу

Научни скуп о животу и раду Стјепана Митрова Јубишића, који је био предвиђен за децембар 1975. одржан је од 21. до 23. априла ове године. Симпозијум ће како је предвиђено, отворити др Бранко Павићевић, предсједник Црногорске академије наука и умјетности, након чега ће реферате о истакнутом књижевнику поднijети Џуза Радовић, Њамил Сијарић и др Василије Калезић.

Ста Милутиновић („Политички склопи из политичког живота С. М. Јубишића“), др Драган Ковачевић („Скице из политичког живота С. М. Јубишића“), др Мирољуб Лукетић („Јубишић у црногорској штампи“), др Радослав Ротковић („Јубишићино посредовање у настављању оружја“) за устанак 1869. године.

Трећег дана предвиђено је да своје радове читају др Славко Мијушковић („Јубишић у ниобјављеном рукопису једног савременика“), др Слободан Томовић („Морални лик Јубишиног попа Андровића“), мр Данило Радојевић („Основни етички проблеми у дјелу С. М. Јубишића“), др Бранко Ђукић („Социјални мотиви у дјелима С. М. Јубишића“), др Сава Вукмановић („Ликови у дјелу С. М. Јубишића“), др Новак Килибарда („Карактер историчности легенде о Вуку Ђојчевићу“), др Војо Никчевић („Неке паралеле у употреби народног језика у Његошевом „Горском вијенцу“ и Јубишином „Кањошу Мацедоновићу“). Тога дана послије подне поднијеће реферате др Асим Пеџо („Један поглед на Јубишину писану ријеч“), др Александар Младеновић („Неке филолошке напомене о критичком издању „Причанија Вука Ђојчевића“), др Радоје Симић („Особености у слагању реченичних дјелова у језику С. М. Јубишића“), др Драгољуб Петровић („Неке особености језика С. М. Јубишића у свјетlosti данашњих Паštrovina“) и мр Јелисавета Суботић („О неким лексимима у Јубишином дјелу“).

С. ПОПОВИЋ

нара, а утврђена је пронесвјета од стране једног радника Инвестиционе банке Титоград — филијала Будва. Свјежи су примјери присвајања друштвених средстава у пословници „Глобтур“ из Јубиљане, где је пронесвјете то 100.000,00 динара, затим у дјељи продавнице Агрокомбината „13. јули“. У једној је пронесвјете око 240.000,00 и одговорна лица налазе се у затвору, а у другој преко 150.000,00 динара, где је одговорно лице суспендовано и против њега је покренут поступак.

Перегулсани имовинско-правни односи постали су кочница даљег развоја. Два витна разлога за то: недовлетвљање у земљишним књигама и кадровска неоспособљеност имовинско-правне службе. Земљишне књиге, наслијеђене од аустроугарске монархије, нијесу обнављане од отварања. На по једној парцели има уписаних стотине власника, давни умрлих или одсељених, док су фактички вла

чики подобни. Оваква наша акција наилазила је на отпор, посебно у срединама где су рођачке везе и фамилијарност долазили до пуног изражaja, а одређеном кругу лица одговарало да се на руководећим функцијама задрже нестручна лица. Инак је дошло до промјене руководећег кадра у 15 основних организација удруженог рада, у којима су ранији руководиоци били или нестручни или се нијесу испољили као досљени борци за развој самоуправних одиоса. Таква акција довела је до жестоког отпора у неким срединама, где су одређена лица, којима је одговарало постојеће стање, вршила организован и снажан утицај на раднике, и то пријчама да ће ангажовањем стручних лица бити доведено у питање њихова радна мјеста, а тиме и егзистенција.

Будванска општина је постала отворена за стручњаке са свих страна, који су били потребни њеној привреди и

наилази се ту и тамо на отпоре који не смију да нас успавају макар и да са слаби, нити да нас заплаше, па били и знатно већи. Имамо и снаге и могућности да носије сице тих отпора онемогућијмо. При томе треба детаљно размотрити и понашање чла нова Савеза комуниста, јер су код појединача присутна, истинска прикривена, схватања да свуда и на сваком мјесту треба употребити чврсту руку, односно да је мијешање Савеза комуниста у неким срединама недопустиво и да представља уплићивање у самоуправљање.

Чињеница је да нас у спровођењу низа акција спрјечавају и објективне те шкоће: за вријеме сезоне многи активисти, окупирани послом на својим радним мјестима, налазе се такорећи стално у мобилном стању, што отежава редовно укључивање свих субјеката у рад Савеза комуниста. С друге стране, по завршетку сезоне највећи број објеката се затвара, па многи активи

Хотел „Парк“

стии, по разноразним основама, сасвим друга лица. Као земљишне књиге покријавају свега 5% територије наше Републике, предложено је републичким органима да се оне укину, али се није нашло на потпуни подршку општина код којих се земљишно-књижни систем пријењује.

Имовинско-правна служба претријела је велику флукутацију кадрова, који послије краћег времене одлазе на лакша и боље плаћена радна мјеста. Када се то има у виду, не треба да чуди одсуство тачне евидентије друштвених објеката и остале имовине, што до води до њеног узурпирања од стране поједињих грађана.

БРИГА О КАДРОВИМА

Посебно је запажена акција усмерена на довођење на руководећа мјеста у радним организацијама стручњака који су морално-политич

дуруштву. У њој сада има преко 150 факултетски образованих радника, док су се не тако давно такви кадрови могли на прсте избројати. Има међу тим стручњацима и оних који у поодmakлим годинама траже пријем у Савез комуниста, и то неки из каријеристичких по

буда, да би у радио организацији могли да заузму неко руководеће радио мјесто. Међу стручњацима има и таквих који се до сада нијесу афирмисали као борци за остваривање основних принципа самоуправљања и који се, изузев дипломом, не могу похвали успешним резултатима у доцадашњем раду.

Када се погледају досадашња активност, резултати и пропусти у раду, до којих је долазило из објективних или субјективних разлога, тешко је рећи да ли су обављени сви постављени задаци. Доста је посла започето, а остало незавршено, док има задатака на које тек треба усмерити пуну акцију.

Донијели смо бројне и веома добре закључке готово по свим питањима друштвених, привредног и политичког живота, али многи још нијесу реализовани. Не преостаје нам ништа друго него да измијенимо досадашњи метод рада, заоштримо питање одговорности и до максимума уложимо напоре у активирању базе, јер се једино тако могу успјешно водити и добити започете битке. Само тако ћemo успјешно остваривати акционе програме и задатке, који простиру из интервјуа друга Тита загребачком „Вјеснику“.

УЗ 35-ГОДИШЊИЦУ ДВАДЕСЕТ СЕДМОГ МАРТА

Драгуљ историје

НАВРШИЛО СЕ ТРИДЕСЕТ И ПЕТ ГОДИНА од 27. марта 1941. — дана који је, по ономе што се тога дана забило, ушао у историју као један од њених најљепших драгуља.

Тога тмурног, турбног и злог пролећа, поражена без и зрија барута, Европа је, избезумљена од страха, клечала пред Хитлером. И док је под величним копитима црних чета крварила земља, наш народ је свој вјековни завјет о борби непрестаној и цвијећу што ће изнини „за далеко неко покољење“ сажео у једносложни пркосни крик: НЕ!

Уочи напада на нашу земљу, пред непосредном опашношћу збратаимљени, наши народи су дигли глас против фашистичког поробљивача. Широм домовине, као из једног грла, чули су се покличци који су имали призвук заклетве: „Боље рат него пакт!“ и „Боље гроб него роб!“ Није то био самоубијачки гест народа коме је било дрогрјело до ноката, а још мање израз стихије. У том једнодушном протесту, организованом од стране Комунистичке партије Југославије, била је садржана ријешеност да се људском крвљу и спише ново поглавље историје. Зато се у двадесетседам мартовском свенародном „НЕ“ осјетио призвук мушки одважног завјета пред славном прошлоЯшћу, самима собом и будућношћу коју је непроцењивим жртвама тројало учинити још славнијом. Када се то има у виду разумљиво је зашто је, како каже пјесник, у том покличу било више израза љубави него и у једној љубавној пјесми.

Извршавајући судбоносни завјет, многи синови нашег народа радије су легли у гробове него се одлучили да прихвате алтернативу робовања. Њима који су се корачајући путем обиљеженим 27. марта 1941. године, запутили право и непогрешиво у бесмртност, пјесници су посветили најљепши стихове. И у име свих обећали да ћемо, и умјесто њих, домовину своју вољети.

„Боље рат него пакт!“ и „Боље гроб него роб!“ — те пароле бунтовног народа потврђене су након стотинак дана, у јулу зажареном отњем оружја и ватром срца. Пуцњима Жикице Јовановића — Шпанца, испаљеним у Белој Цркви, придружили су се плутни са Вирпазара, Чеви, Брајића, Кошћела, Куфи на, Созине и — заједно са онима из Прилепа и Дрвара, Срба и Доломита са Романије и Грмечом, — слили су се у величанствену симфонију борбе за слободу која ће као

ехо неодступног завјета трати четири гладна пролећа љета, зиме и четири јесени, када је била богата само жеља смрти. Више од хиљаду дана и ноћи, кроз седам офанзива, војска какву свијет до тада није био видио, водила је горорука стотине битака без пораза у вријеме када су до зуба наоружане армије поражаване без битака. На Пљевљима, Пашtrovici, Вечериновцу, Колашину и Сутјесци, Козари, Шћепан Пољу, Игману, Дурmitoru на Лиму, Ибру и у Срему гробовима најодабrанијих народних синова везано је у току четири године за наше вруће тле на десети не фашистичких дивизија. И оне — јер су биле ту, јер су десетковане или зато што су заувјек остale у нашој земљи — никада нису стигле под Москвом, код Стаљинграда и Тобрука.

...Биле су ноћи, биле су жице, било је небо које се гледа посљедњи пут. Били су возви који су се враћали празни и пусти. На мостовима, на трговима и раскрšćima чекале су мајке и сестре. Чекале су дјевојке да се враће борци, да се врате из рата војници.

Нису се вратили...

На зборном мјесту љубави чекају као гробови.

Зато треба вољети и за њих који су прије тридесет и пет година, оног тмурног турбног и злог пролећа, 27. марта 1941. године, рекли „НЕ!“ и започели задивљујућу битку за ведрија и веселија пролећа.

Француска револуција проглашавала је три начела: слободу, једнакост и братство, а Октобарска и четврто: право на рад. Социјалистичка револуција Југославије проглашавала је још једно: право на социјализам и ослобођење рада,

Револуционарни ход нашег друштва ушао је у своју историјску фазу и којој се први ослобавање рада као превазилажење историјских условљених друштвено-економских неједнакости и зивасности људи у раду. Оно се обезбеђује укидањем супротности између рада, капитала и сваког облика најамних односа, свестраним развијањем производних снага, подизањем продуктивности рада, смањивањем радног времена, развијањем и примјењивањем науке и технике, обезбеђивањем образовања за све и подизањем културе радничких људи. Кроз ослобођење рада долази се до свестране еманципације радног човјека, а изграђивањем хуманог друштва врши се истовремено процес самоизграđивања новог човјека ослобођеног свих видова отуђења што их је класно друштво наталожило и оставило на лицу историје.

Ослобођење рада основни је постулат марксистичке теорије друштвеног преображаја на путу ка бескласном друштву. Марксистичко схватање о ослобођењу рада представља саставни дио његовог схватања о ослобођењу човјека, а оно се може остварити укидањем свих оних односа који представљају основу отуђења рада. То је, у првом реду, одвојеност не-посредних произвођача од средстава за производњу, услед чега и настаје и одвојеност како од процеса рада тако и од његових резултата. Маркс је ослобођење рада схватао као ослобођење од експлоатације које ће извршити радничка класа кроз дуготрајну револуцију. Међутим, да би се ослободила експлоатација и остварила економско ослобођење, она мора најприје освојити политичку власт и искрпстити је за укидање приватне својине на средствима за производњу.

У Манифесту комунистичке партије стоји да ће пролетаријат своју политичку

ЈЕДИНСТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА

На иницијативу Републичког одбора синдиката услужних дјелатности и општинских синдикалних вијећа, у Будви је одржана оснивачка скупштина Конференције јединствене организације синдиката на нивоу Хотелско-туристичког предузећа „Монтенегротурист“, који обједињава туристичко-угоститељску привреду са пратећим дјелатностима — трговином и пољопривредом — Будве, Вара, Улица, Тивта, Котора, Цетиња и Мојковића. Поред 49 делегата 23 основне организације уздуженог рада, који представљају 2600 чланова Савеза синдиката, конференцији су присуствовали Милан Милић, предсједник Републичког одбора синдиката услужних дјелатности, Жарко Драговић, генерални директор „Монтенегротуриста“, и Блажко Ивановић, предсједник Општинске конференције СК.

Уводно излагање поднело је Иво Калоштровић, предсједник Општинског вијећа синдиката, а у раду Конференције узео је учешћа и друг Милан Милић, предсједник Републичког одбора синдиката услужних дјелатности.

Оснивачка скупштина завршила је рад избором Предсједника Конференције од 11 чланова. За предсједника је изабран Елијко Станчић, радник ООУР „Јадран“ из Будве, а за секретара Бранка Вучетић, радника ООУР „Мимоза“ из Тивта.

Нови облици идејно-политичког повезивања

У сарадњи Комитета ОК СК Будва и Комисије за статутарна питања ОК СК СК Будва припремљен је нацрт одлуке о облицима идејно-политичког повезивања чланова Савеза комуниста у мјесним заједницама. Ради активног и организованог учествовања у друштвено-политичком и самоуправном животу, предвиђа се образовање мјесних конференција за подручје сваке мјесне заједнице, које сачињавају сви чланови Савеза комуниста са тог подручја, без обзира на то у којој основној организацији остварују своја статутарна права. Исто тако, нацртом се предвиђа образовање политичких актива, које сачињавају: секретар осноне организације Савеза комуниста у мјесној заједници, секретари основних организација у организацијама уздуженог рада, односно радним организацијама са подручја односне мјесне заједнице, чланови секретаријата мјесне конференције Савеза комуниста, предсједници скупштина, савјета, извршних

одбора и делегација мјесних заједница, предсједници мјесних организација ССРН СУВНОР-а и ССО, директори радних организација, изабрани или именовани функционери у извршним органима Скупштине општине и друштвено-политичким организацијама и републички делегати с подручја односне мјесне заједнице.

Политички актив је овлашћен да, уколико је потребно, иницира да се одрже заједнички састанци свих или појединих основних организација Савеза комуниста у организацијама уздуженог рада са подручја мјесне заједнице са основном организацијом, односно мјесном конференцијом Савеза комуниста, и то ради разматрања питања од заједничког интереса, координирања рада и акцијоног повезивања. Чланови Савеза комуниста у основним организацијама уздуженог рада дужни су да спроводе закључке политичког актива.

Извршни одбор разматрао више акција

Ових дана одржана је редовна сједница Извршног одбора Скупштине општине. Низ предлога, одлука, анализа, информација, извјештаја и других текућих питања нашло се на дневном реду овог органа. Расправљају се о предлозима одлука о рационалном коришћењу станице на територији општине и о одређивању насељених мјеста у којима грађанима који имају стани у својини не може истовремено користити и стан у друштвеној привреди ујануару 1976. године. Сви ови материјали су, уз извјесне измене и допуне, прихваћени и биће ускоро упућени делегатима Скупштине општине на разматрање.

Напоменујмо и то да је, с обзиром на њихову важност и значај, доста пажње посвећено предлозима одлука о рационалном коришћењу станице и о одређивању насељених мјеста на територији општине у којима грађани који имају стани у својини не може истовремено користити и стан у друштвеној привреди ујануару 1976. године.

У вези са анализом овог органа, сједница са опште и заједничке потрошње за 1975. констатовано је да је

се у претходној години остало

у дозвољеним границама потрошње, чак да су у појединим областима и дјелатностима средстава реализованы и нешто испод планираних, односно дозвољених износа.

АКТУЕЛНЕ ТЕМЕ

Самоуправљање и ослобођење рада

власт искористити за то да постепено одузме буржоазији сав капитал. Међутим, укидање приватне својине на средствима за производњу јесте само први корак у ослобођењу рада. Потпуније ослобођење рада претпоставља превазилажење отуђености непосредних произвођача од процеса рада и од његових резултата, чак и када та отуђеност постоји у корист пролетерске државе. Још је Лењин, упоредо са истицњањем нужности постојања пролетерске државе, указивао на неопходност да радници учествују у управљању производњом. Писао је: „Организованајмо крупу производњу, ми сами радници, и створити такав поредак у коме ће све једноставније функције надзора и полагања рабуна извршавати сви по реду, када по оне постали навиком и напослетку отпасти ка нарочите функције нарочитог слоја људи.“

Код нас у Југославији одвија се такав процес ослобођења рада. У том смислу је и наша заједница (у правом смислу Марксове републике ујануареног и потенцијално ослобођеног рада). Нови Устав могли бисмо назвати потпуном повељом ослобођења рада. У нашем самоуправном систему средства за производњу налазе у друштвеној својини, а резултати рада постaju својина непосредних произвођача. Кроз самоуправљање одвија се даљи историјски процес ослобођења човјека од отуђености; овдје се он враћа самом себи, својој људској суштини, јер што ради он и осјећа, мотивисан је и има жељу и потребу за стваралачким радом за својом људском афирмацијом. Наша револуција,

која стапило узлазно и без узмака тече, као и да не признаје календарско рачунање, већ га — ближе законима природе и историје — снажно потискује и замјењује рачунањем по дјелу.

За извоје стање ствари коме има да даје печат свеколика друштвена доминacija радничке класе и радних људи, мора се и може изборити сама организована радничка класа предвођена својом авангардом. Баш зато што је то дословно прецизирano у свим документима Савеза комуниста и у самом Уставу, борбу за ново поглавље наше будућности започели смо великом, конкретним и акционим договорима о општој мобилизацији радничке класе и свих социјалистичких снага, Училиши смо и чинили све да нико, ни једна наша расположива снага, ни један радни човјек не остану по страни. Јер, историјски је подухват по свом карактеру такав: морамо преточити у живот први устав у нас (и у свјету), који представља поље наше.

Списак текућих наших задатака је предлог, али их знаамо, па је по њима и њиховом судбиноносном значењу за цјелокупну нашу заједницу посве јасно да испити из Устава и идеолошког опредељења трају и теку у свакодневној стваралачкој акцији сваког радничког човјека и грађанина наше земље. — Задатак свјетских снага, у првом реду Савеза комуниста, јесте да ове испите учини до крајњих граница обавезним и регуларним за сваког, тако да осим прелазних буде и — непрелазних оцјена — а знаамо шта значи остати на поправни испит и провјеру. Ови испити су обавезни за сваког појединца, ма ко он био и ма на којем се радном мјесту налазио, јер Устав важи за све без изузетка.

Испите самоуправне социјалистичке принципијалности и класне и идеолошке опредељености нико ни за кога не може полагати — свако је дужан да покаже шта зна, хоће и може из овог обавезног програма.

Мр Драго СТАНКОВИЋ

УЗ ГОДИШЊИЦУ СЛАВНЕ БИТКЕ

ЧУВАЊЕ И ЊЕГОВАЊЕ РЕВОЛУЦИОНАРНИХ ТРАДИЦИЈА, упознавање младих генерација и нараштаја с догађајима из наше ближе и даље прошлости, један је од основних задатака не само ратника и учесника у тим догођајима, тј. чланова Савеза бораца, већ свих свјесних социјалистичких снага нашег друштва. Наравно, да учесници у тим догођајима имају посебно мјесто и одговорност. Она се огледа прије свега у томе да вјерно и објективно говоре и пишу о догођајима у којима су и сами судјеловали. Уколико се у томе буде успјело, утолико ће бити већи ефекат преношења револуционарних традиција на млађе генерације. Свједоци смо да се догађаји и поједини моменти из наше револуције изврћу, преувеличавају или злонамјерно омаловажавају, зависно од позиција с којих се говори. Не једанпут је речено да је наша револуција толико лијепа и велика да јој није потребно никакво уљепшавање или увеличавање, а веома јака и неосјетљива на све оне старије или скоројевиће који са антисоцијалистичких, непријатиљских, каријеристичких и малограђанских позиција покушавају да је блате и омаловажавају у целини или појединачно учеснике у њој.

Јубиларна годишњица побједе над фашизмом била је прилика да се догађаји још једнпут свестраније и трајније освијетле, како би се што је могуће дуже сачували од заборава. Колико смо у томе успјели показаће будућност. Ми смо пригодне датуме из револуционарног календара — били они ширег или локалног карактера — на одговарајући начин обиљежавали, описивали или прослављали.

КАКО СЕ РАЗВИЈАО ОТПОР

ВОМ ПРИЛИКОМ задржану се на 25. март 1942. године, тј. на борбу у Поборима, једну од најжешћих и најкрвавијих на читавој територији Црногорског пријома у току другог свјетског рата. Та борба се често назива „битка на Паштровици“, чак, да не набрајам, и другачије. Сматрам да је једини прави напис: борба у Поборима, јер је то и био основни и једини циљ италијанског окупатора. Споредно је на којој је тачки или које пала коначна одлука битке.

Како један од учесника у свим догађајима који су претходили или се одиграли у вези са овим датумом, излосим своја сјећања и видѣња како сам их успio слагајући, не пртежујући ни на какву искључивост.

који нас, па масовности на јеопадајућу наше територије трајајаје само до првог реаговања откупнога и завршила се у сумрак истога дана. Одмах послије јулских акција почела је популаризација слага — на оне који су спречни на бескомпромисну борбу против окупатора и оне који су се изговарали чекањем исхода рата или су се отворено супротстављали оружаној борби. Већ тада се видјело да су све наше процјене у припремном периоду — ма колико да смо били самоуверени у оцјену људи и развоја догађаја — добиле сасвим други изглед. Ово не треба изгубити из вида ни у сходашњим нашим напорима усјемереним ка општенародној обданици. Оружане акције и одређен ствар судар с кепријатељем, терор и репресалије, попалење домаћиња, уништења имовина и масовне интернације — све је то омогућавало конкретну пројектују сваког појединца и избацило је на површину да тада познате и незапажене борце и присталице народно-ослободилачког покрета

Ово истичем да би се јасније сагледала ситуација у којој се послије јулских акција и јељавања устанка у бившој будванској општини нашла такорећи тек створена партијска организација. Ситуација је била саскин супротна оној која се по-кушавају приказати из данашњих услова, па било да се то односи на опште услове или појединачне и њихов допринос. Требало је уложити огромне напоре и водити данонишну борбу за сваког човјека, правовремено разговарати на све акције окупатора и разбијаче покрета. Тај терет пао је на прилично мали број активиста. У тим свакодневним напорима имали смо доста велику помоћ Мјесног и Окружног комитета КПЈ за Цетиње. Они су сласи на наш терен истаклише политичке раднике и

одлука Штаба Ловћенског одреда да се формира Приморски баталјон „Стеван Штиљановић“ позитивно је утицала на развој устанка. Баталјон је у почетку имао само овије чете Паштровску и Будванску. Почеком фебруара 1942. године од Будванске чете створена су Маринска и Поборско-Брајићка, које су дочиране у Поборину.

ијесмо помишљали да одступимо без борбе. Прво, није нам била у потпуности јасна оштита војна и политичка ситуација у Црној Гори. Друго, јединице су формирале на племенском и територијалном принципу, и тада је њихова основна намјена била да је за брач територију на којој се налазе. Ми смо се у политичкој акцији усмјерено на организације војних јединица супротстављали развијачима и непријатељу спремнојимо се се оружјем, опремом сваком. Без обзира на њихову јачину. Према томе, одступити је значило оставити народ без заштите, изневеријети сва наша обећања и отворити пут за политичку акцију непријатеља и објавити издајника.

Да нас не би изненадили уведено је данонико осматрање и извођење у правцу непријатеља. Свака јединица знала је свој борбени положај у тренутку напада. У циљу спречавања непријатељских дојушника било се слободно крену по тригарији коју смо контролисали, уведене су партизанске пропуснице без којих се нико није могао слободно кретати на читавом подручју Ловћенског реда. Лица за која се сагују пошћу највећи знало да су наша пријатељи најјесу могла добити дозволу Окупаторска обавјештајна служба користила је тровове и сељачке препрораде, које

и съвсичко препроизвиде, но

Упркос до тада невиђене концентрације артиљеријске ватре, партизани су одбили с невиђеном храброшћу све непријатељске јурише. Они су их пуштала на врло близко одстојање да би их потом одбили ручним бомбама, пушчаном и митраљеском ватром. Мада већини ово било ватreno кршење било је прилиично борца и командира који су већ имали извесно ратно искуство стечено у пљевалској и другим биткама. Присуство искуственијег бораца било је драгоцено. Тек око четири часа послиje подне морало се одступити са Пашатровиће због већих губитака — седам мрвих и осам ранjenih — и убитичке артиљеријске ватре, која се с мора преосцила директно у леђа наших борцима. Једна мања група пошла је ка Мајсторима а остали су правцу Бурњеваца, Станјевића и Трудова, настављају да се с несманјеном жестоком и даљом супростављају надирању непријатеља.

ради илустрације храбрости и упорниот бржња нашеих борца на Пашићевици наводим крајем дајалог војен тог дана између мене и друга Воја Бильба новинара на броду Ђурђевиц. Стицајем околности, ја сам тада бил једини члан Штаба Приморског батаљона који се затекао у Погорима. У својству замјеника политичког комесара Батаљона

не, с обзиром на правец надира, непријатељ и даље наставити ка истоку.

УБИЈАЛИ СУ ДЈЕЦУ У
НАРУЧЈУ МАЈКИ

Догодило се, међутим, она
чemu се нико није падао. Ита-
лијани су запосјели положај
северно од Побора, тачно по
карти која је означавала атар
од овог села. Сјутрадан, 26. марта,
они су стрељачким стрјом ос-
тавили Паштровиће до Трудова обу-
хатили читаву територију По-
бора и, спуштајући се у правцу
југа, почели свој крвави ри-
туал. Уништавали су све до-
чега су стигли. Запалили су све
купе и имовину коју нијесу мо-
гли однijети. Стоку коју нијесу
су отјерили, на мјесту су уби-
јали — нијесу поштеђели ни
исе! Дивљаштво фашистичке со-
датеске и њихових вооцича-чет-
ника посебно се испољило према
неборачком становништву. Ма-
сакрирали су старице или рање-
њене који се нијесу успјели
вакунисати. Нијесу презали њих
са убијања дјеце у нарбочу мај-
ки. Што нијесу побили, отјера-
ли су у злогласни логор на Ма-
мули. Италијани нијесу имали
других „заробљеника“ сем ста-
раца, жена и дјеце, јер све што
је могло носити пушку било је
уван њиховог домашаја. Већ у
подне, 26. марта, они и четнички
спустили су се у Мрчево Пале
доводени собом жене и дјецу са
отпљачканом имовином.

Настала је врло тешка ситуација у војничком и политичком погледу. Побори су постали згариште. Ми смо неколико дана претраживали терен, куће и сакривали погинулих борце и друге жртве фашистичког дивљања. Ово се радило под непрестаном артиљеријском ватром, јер је већ сјутрадан неколико издајника из Побора утекло у Будају. Они су служили агитаторима четничког покрета као „живи свједоци комунистичког терора“ и, у исто vrijeme, као „коректори“ артиљеријске ватре усмјерене на поједине пећине које се најпре могле „адаптирати“ на италијанска начин а нама су послужила за какав-такав смјештај бораца и избјеглог становништва.

Последије битке у Поборима почела је четничка политичка акција. Свакоме који би се хлебао да ли да приступи њиховом покрету, прстом се показивало на Поборе, а то је и био основни циљ Италијана и четника да нас разбију војнички, а терором уплаше околне племена. Да је тако, илуструју „подвиг“ Марка Лазаревића који је одмах потом одржао велики сабор Грబљана и запријетио да не, уколико га не буду слушали, поднисијети оставку на дужност предсједника Грబља и „њиховог заштитника“, а „Грабља“ ће доживјети судбину Побора“. Тог дана Италијани су подијелили 600 пушака припадницима „здравих националистичких спаѓа“. На исти начин и с несметањем напорима радили су четнички главари у будванској општини. Они су имали „јаче“ конкретне доказе: на дохват руке им је комплетно уништена племена — Брајић и Поборе — и они су то обилато користили у сводој антикаподној работе.

својој антиграђанодној работе. До које мјере су будавански четнички „идеолози“ настојали да не заостану иза своје остале брагије, већ да допринесу и нешто своје, „оригинално“, говори следећи примјер: У четничком штабу и „националном храму“ – згради садашње Умјетничке галерије – као симбол антикомунистичке борбе била је постављена партизанска капа скинута с главе пукомитраљесца Мишића Зеца, коју је размрскала италијанска граната у Поборима. На тој краљу напоглављеној и парчионима гранате поцијеланој титовским са петокраком заклињала се наоружана најпрљавијим оружјем најсрамнија војска коју је у својој бурној историји икада импактио овај народ.

упамтио овај народ.
Рако ДУЛЕТИЋ

Са откривања споменика у Поборима

јих је био приличан број. И таквим условима ми смо се трудали да не нанесемо штету поштеном човјеку, да му неправилно одузмемо дозволу, јер је та њихова трговина била скорије у могућност да, какотако прехране своје породице.

предраге своје породице.
Непријатељ, у јаједици са
домаћим издајницима, слав на-
је пред напад на Поборе „доброво-
лјаре пријатеље“ који су на-
обајештавали о „правцу“ и
„нуу“ напада. По том „обавајеште-
њима“ напад је оболазио час са
једног час са друге стране. У-
пркос наше обазривости, ово је
инак, користило непријатеља
јер смо, будући у недоумици
били присиљени да организује-
мо неку врсту кружне обраде

ПРЕКО 4000 ФАШИСТА СА ТОПОВА

У ноћи између 24. и 25. марта обавијештени смо о непријатељском покрету који је усхиједи-
са више страна, тако да су све
наше јединице стигле на своје
положаје прије непријатеља. И
таквијани су истовремено скрену-
ли од Будве уз Маше, запосни-
једијући пут Цетиње — Будва
од Браћана (са тврђаве Космач
у правцу Побора, од Мрчајев-
Поља, преко Горњег Гргља,
са главним, која се састојала
од два ојачана батаљона са око
4000 војника и 300 четника, са
Мирца, Чавора и Гргља у пра-
вцу Паштровиће и Коложуњу.
Сви ови покрети, сем овог
правцу Паштровиће, имали су
демонстративни карактер — да
би нас држали у заблуди да-
кле долази главни напад. Тек
по Јакој концентрацији артиље-
ријске ватре на Паштровићу
Коложуњ, коју је подржавала
40 артиљеријских оруђа, број-
еских, са форрова и крстарицама
„Бари“, која је била усреди-
код Тиета, нама је постало јасно
соч однакве долази опасност. Та-
да је величина наших снага, от-
прилике око 60 бораца из свих
три чете које су се налазиле
Поборима, упућене на Паштрови-
ћицу. Само су мање групе оста-
вљене извјесно време на ору-
ђу положаје, да би и оне касније
се биле упућене у правцу Ст-
анчића.

*Борба на Паштровници под
стапата ѝ се здрава, чиста, все бърза*

ИЗМЕЂУ ПОТРЕБА И МОГУЋНОСТИ

У ТОКУ 1975. ГОДИНЕ финансирање органа и задатака из буџета одвијало се под изузетно тешким условима, због чега — мада су планирани приходи буџета углавном остварени — већи број корисника није добио планирана средства. До тога је дошло због непредвиђеног плаћања обавеза из ранијих година у износу од 12.225.829,55, а које су биле планиране на 6.966.538,85 динара. Планиране износе добили су једино Одјељење унутрашњих послова, Јавно тужилаштво и Општински суд. Скупштина општине, органи управе и службе добили су само 83% планираног износа. Када се ово има у виду, разумљиво је да ће један дио обавеза из 1975. морати да се пренесу у 1976. годину, тако да је већ на старту ангажован значајан дио средстава из овогодишњег буџета. Износ средстава потребних за измирење обавеза још није потпуно сагледан, па је Извршни одбор Скупштине општине формирао комисију, која треба да утврди овогодишње обавезе, као и то који су корисници утрошили више средстава него што је одобрено одлуком о буџету за 1975. годину. Исту комисију ће анализирати коришћење средстава са становишта рационалности и друштвене оправданости.

Уважавајући истакнуте околности, као и политику ограничења свих видова потрошње, Нацртом одлуке планирана су средства у буџету у износу од 29.205.787,00 динара — за 12% више него у 1975. години, с тим што се више од једне трећине укупних средстава буџета предвиђа за измирење обавеза.

Средства за рад органа и служби које се финансирају из буџета планирана су на основу личних доходака за попуњење радних мјеста исплаћених у децембру мјесецу повећаних за 10% и материјалних трошка планираних буџетом за 1975. годину. Нешто већа средства предвиђена су за финансирање потреба Одјељења за унутрашње послове, Општинског суда, друштвено-политичких организација и удружења грађана.

У овој години не предвиђају се у буџету средства за финансирање дјела програма мјесних заједница. Умјесто буџетског финансирања, предлаже се рješenje којим се мјесним заједницама уступа 50% боравишне таксе и истовремено се усмjerava дио других средстава за обављање врло значајне функције уређивања, одржавања и чишћења јавних површина. Купалиште такса у цјелини се уступа мјесним заједницама, с тим што ће се она срдстva искључиво користити за уређење, одржавање и чишћење плажа. Очекује се да ће предложено rješenje подстиći мјесне заједнице, односно радне људе грађане да се обезбиједи што рационалније коришћење средствава, те и да се побољша квалитет одржавања и чишћења јавних површина. Предложеној одлуком мјесним заједницама биће обезбиједено за 28% више средстава од износа добијеног из прошлогодишњег буџета.

Нацрти одлука о висини стопа доприноса за финансирање дјелатности самоуправних интересних заједница утврђени су након консултација с представницима стручних служби и органа интересних заједница. Настало је да се ублажи оптерећење привреде и поред повећаних стопа доприноса за финансирање интересних заједница на нивоу Републике, а водило се рачуна да се обезбиједе средства како би се у овим дјелатностима омогућио пораст личних доходака за 10%, уз задржавање материјалних трошка на прошлогодишњем нивоу. Интересној заједници за образовање и васпитање предвиђена су средства за измирење обавеза за финансирање рада стручних служби. Треба истаћи да су школе у Будви и у Петровцу имале извјесна средства на жирију рачуну на дан 31. децембра 1975. године, што је доказ да се она интересује заједница налази у знатној повољнијем положају него остale.

Према очекиваним критеријумима из друштвеног договора,

средства за културу мјоћи ће се формирати до износа од око 2.020.000,00. Из овог износа могло би се обезбиједити 1.524.000,00 за потребе Културног центра, а толико је, управо нешто мање, ова организација добила прошле године, што значи да би овој заједници остало око 496.000,00 за финансирање градске музике, „Приморских новина“ и друге потребе.

У нарочито неповољном положају налази се Интересна заједница за физичку културу, која је у 1975. години издвојено на посебан рачун 340.000,00 динара које није могла користити. Према предложеним критеријумима, она би могла да формира средства на износ од око 494.000,00 динара, што је недовољно за финансирање ове дјелатности. Из тих разлога неопходно је уложити напоре за изналажење rješenja која би омогућила да се формира више средстава за потребе физичке културе.

За социјалну заштиту предлаже се стопа доприноса од 0,50% од личних доходака радника у организацијама удруженог рада, односно од личног дохотка радника за пошљених код приватних по слодаваца. У истој висини планира се стопа доприноса привредних дјелатности личним радом. Процењује се да се са предложеном стопом у 1976. години могу остварити укупни приходи од 900.000 динара. Такође се процењује да ће овај износ средстава бити довољан за покриће трошка социјалне заштите, мада је очигледна тенденција пораста ових давања, а нарочито у случајевима коришћења здравствене заштите, где цијене из године у годину расту, као и трошкови за издржавање штићеника смјештених у домовима.

За непосредну дјечју заштиту предлаже се стопа од 1,50% од личних доходака, па је реално очекивати да ће се у 1976. години остварити укупни приход у износу 2.514.064,50, док су приходи фонда по стопи од 10% у 1975. години износили 1.676.043,00 динара.

Благоје БРАЈОВИЋ

БАЗА ПРЕДЛАЖЕ И ПРИМЈЕЊУЈЕ

У ИНТЕРВАЛУ ОД 10. до 17. МАРТА одржани су зборови радних људи и грађана у свим мјесним заједницама. Била је то прилика да делегатска база изнесе своје мишљење о тако значајним скупштинским документима као што су: нацрт друштвеног плана развоја општине Будва за период од 1976. до 1980. године, предлог основних поставки друштвено-економског развоја општине за 1976. годину, нацрти одлука о буџету за 1976. годину, о финансирању дјелатности самоуправних интересних заједница са основом образовање и васпитање, културу и науку и физичку културу, о висини стопе доприноса за социјалну и непосредну дјечју заштиту о уступању дјела боравишне таксе и то благовремено, тачно и с правог места.

РАДНИ ЉУДИ И ГРАЂАНИ СУ СПРЕМНИ ДА СВОЈА ХТЈЕЊА УСКЛАДЕ С МОГУЋНОСТИМА И ДА СЕ КРИТИЧКИ ОСВРНУ НА РАД ДРУГИХ, А САМОКРИТИЧКИ НА СВОЈУ АКТИВНОСТ

Било је ријечи и о питањима која нису била повезана са сневним редом, али опискутант нико није спутавао да изнесу оно што сматрају за потребно да кажу. Није то учињено ни ода када су те дискусије попримале примјесе критизерства, јер су се заснивали на погрешним информацијама, покупљеним на погрешном мјесту и од неодговорних лица. Водио се на зборовима дјелатности које су изнесу обезбиједени сигурни извори.

Приликом разматрања одлука о финансирању дјелатности самоуправних интересних заједница највише времена одузела је дискусија о висини средстава потребних за даљи рад и развој физичке културе, јер су скупштински делегати ове интересне заједнице износили на свим зборовима тешку ситуацију и којој ће се наћи ова заједница, уколико јој у одлуци о њеном финансирању не буду повећана средства... Очијењено је да је физичка култура била запостављена у односу на друге дјелатности, јер су друштвена улагања била незнатна, тако да на територији општине постоји изграђено свега неколико објеката, који не могу задовољити стварне потребе. Зато је и подржан предлог делегата да се обезбиједе средства за финансирање физичке културе. Примијењено је да би се у наредном периоду морало посветити посебна пажња повећању масовности непосредних учесника у спортивским активностима и јачању материјалне основе физичке културе.

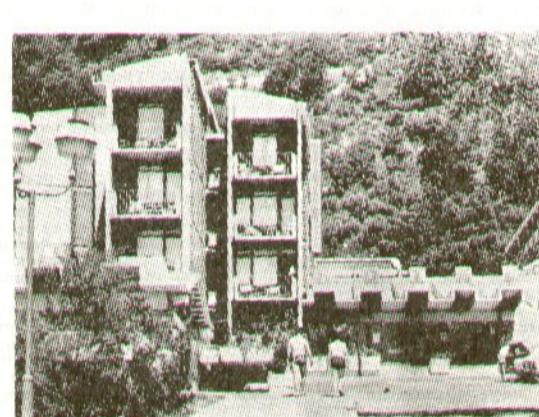
Радни људи и грађани оправдано инсистирају да општински друштвени план развоја за наредних пет година и основне поставке друштвено-економског развоја општине не у овој години буду реални. Њима нису потребни планови који много обећавају, који имају лијепе визије, а који су неостварљиви. Указивали су отворено на потребе од виталног значаја за развој ових урбаних средина, захтијевали да се њихови предлоги размотре и уврсте у овај документ, али само уколико су остварљиви и приоритетни у односу на потребе других средина.

Приликом разматрања нацрта одлуке о буџету највише ријечи посвећено је измирењу ранијих обавеза. Јединствен је закључак да се све обавезе, без обзира из којег периода и по ком основу потичу, морају тачно утврдити и направити план њихове ликвидације. Исто тако закључено је да се све обавезе, које је Скупштина општине преузела за рачун појединачних радних организација, не може ускратити, па о томе самоуправни органи у мјесним заједницама морају водити далеко више рачуна него до сада. Морамо се ослободити форумског рада и с базом успостављати контакт, што чешће, боље и организовано. База мора постати покретач свих акција и основни креатори наше политике. Она мора бити информисана о свим важнијим збивањима

Приликом разматрања нацрта одлуке о уступању дјела боравишне таксе мјесним заједницама дато је доста предлога и примједби, од којих се многе могу само договорно ријешити између свих мјесних заједница. Очијењено је да је ојачана матерijalna основа за даљи рад мјесних заједница, али да су и пренијете одређене обавезе, па да би планирана средstva требalo довести у склад с реалним потребама, водећи рачуна о ограничењу опште и заједничке потрошње. Речено је да би у реализацију програма рада мјесних заједница требало ангажовати и друга средства, у првом реду она која грађани непосредно удружију самодоприносом или на други начин, као и дио дохотка који издавају радници у основним организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама и радици чије породице живе на подручју мјесне заједнице.

Тако се још једанпут чуло шта делегатска база мисли, предлаже и примењује. Добро би било да се она чује што чешће, јер једино уступањем непосредног контакта са њом делегати могу постати аутентични тумачи интереса својих средина.

Димитрије ЈОВОВИЋ

Хотел „Кастел-Ластва“

Мјесто и улога мјесних заједница

РАДНИ ЉУДИ И ГРАЂАНИ остварују у мјесној заједници своје интересе и солидарно задовољавају заједничке потребе које непосредно не остварују у својим основним организацијама удруженог рада, самоуправним интересним заједницама и другим организацијама. Мјесна заједница не може самостално одлучивати о свему, како то неки мисле, али се, исто тако, не може ограничити ни на уску подручје консултовања, политичке организације и самофинансирања. Она утврђује своја право и дужности самостално и непосредно на основу Устава, али се мора водити рачуна да то не буду задаци и послови који спадају у домен самосталног дјеловања основних организација удруженог рада, самоуправних интересних заједница, као и других организација и органа. Задаци и послови мјесне заједнице, као и њихов обим, морају да буду израз реалистичких потреба и интереса радних људи и грађана, па из тог разлога оне на различит начин утврђују своја права и дужности. И наше мјесне заједнице су то различито регулисале својим статутима. Неки су донијети на брзину, па из треба усагласити са уставним начелима а према реалистичким потребама и могућностима.

Један од основних задата ка мјесне заједнице је да се, ради рјешавања и остваривања заједничких потреба, путем самоуправног споразумијевања и друштвеног договарања, повеже са одговарајућим организацијама удруженог рада, прије свега у комуналним и друштвеним дјелатностима и трговини. У области уређивања насеља она непосредно брине о естетском изгледу, организује акције чишћења и уређивања дворишта и зграда, тротоара, улица и зелених површина. Она треба да се стара о подизању елементарне културе радних људи и грађана, одржавању опште хигијене и чистоте у насељу, као и да преузима мјере за јачање одговорности свих грађана у погледу одржавања реда и хигијене у заједничким просторијама стамбених зграда.

Мјесна заједница управља друштвеном имовином која јој је повјерена на коришћење и води рачуна о њеном чувању и одржавању. Подстиче и стимулише корисничке станове и органе управљања у стамбеним зградама да својом активношћу, личним и удрженим средствима унапређују стандард становаштва, а такође пружа помоћ станарима око избора кућних савјета и у организовању њихове активности.

Давање мишљења о локацији и изгледу продавнице и других објеката, намијењених за потребе радних људи и грађана такође спада у надлежност мјесне заједнице, као и покретање иницијативе ради предузимања мјера да се на њеној територији не подижу објекти који ће угрожавати човјекову средину. Мјесна заједница може организовати предавања о заштити човјекове средине, како и развијати разне обли-

стварања услова за њихово запошљавање успостављати везу са организацијама удруженог рада на својој територији или преко делегата у заједници запошљавања. Исто тако водиће евидентацију лица којима су потребни одговарајући видови друштвене заштите и помоћи или пре ма којима треба предузети одговорајуће мјере.

У области организоване заштите интереса потрошача и корисника услуга, мјесна заједница би требала да даје предлоге о отварању продавница, посебно оних које се баве прометом робе и услуга, да предложе усклађивање радног времена продавница с потребама потрошача, да пре ко надлежних органа, посебно савјета потрошача, предузима мјере за заштиту грађана од неоправданог подизања цијена, закидња на мјери, продаји робе лошег квалитета, покварене робе и некоректног односа продавца.

Мјесна заједница ће се бринути о одржавању плажа

ке заштите природе. Она ће водити евидентацију незапошљености грађана и у циљу

Примјер како треба радити

У претпрошлом броју „Приморских новина“ писали смо о раду Мјесне заједнице у Петровцу. Пишићемо поново сада, јер њена активност не само да не је њава, већ је из дана у дан све интензивнија. То је, заиста, примјер како треба да ради мјесна заједница и којим све питањима да се бави.

Прије кратког времена одржана је заједничка сједница Савјета и Извршног одбора Мјесне заједнице. На дневном реду била је, поред осталог, и тачка која је обавезивала на расправу: да ли су и како остварили закључци са претходне прoshiрење сједнице Савјета Мјесне заједнице? Конкретно и критички размотрено је шта је све урађено, а шта не и због чега. Добија се утисак да се овде не доносе закључци ради закључчака. Напротив, на састанцима у Мјесној заједници зна понекад и да се посрвени због неизвршавања договорених ставова и закључчака, па, чак, и онда кад се нешто не може урадити због објективних околности и разлога.

Очишћено је да се на питањима покренутим на претходној сједници Савјета доста урадило. Упркос тешкоћама финансијске природе, рачуна се да ће се прије почетка главне туристичке сезоне измјестити аутобуска станица, завршити друштвени дом, прикључити насеље Брезине на главни колектор. Нара凡о, аутобуска станица ће се само измјестити, уз изградњу најнужнијих пратећих објеката, да би се касније, у фазама, додградила и довела у стање које одговара изгледу савремене и модерно опремљене аутобуске станице.

Све у свему, ради се на рјешавању кључних питања Петровца за која ће, као своје допринос радни људи ове Мјесне заједнице издвојити не баш мала средства.

Канализација до почетка сезона

Мјесна заједница Будва II, која обухвата насеље Подкошљун, једна је од највећих и најактивнијих у нашој комуни. То потврђују бројне акције које она преду зима на побољшању услова живота и рада становника.

У разговору с Вукашином Марковићем, секретаром Мјесне заједнице Будва II, сазнали смо нешто више о пројектима који чекају реализацију. Најинтересантнији подухват је изградња канализационе мреже за насеље Подкошљун у коме постоје многи друштвени и приватни објекти. Предрачанска вриједност овог замашног посла износи око три милиона динара, а средstva ће бити обезбијеђена од радних организација са овог терена и само доприносом грађана. Вјерује се да би овај посао могао бити завршен до почетка овогодишње туристичке сезоне.

Сачињен је друштвени договор о издавању средstava за финансирање канализације мреже чији су потписници радне организације који

је у Подкошљуну имају своје објекте — каже Вукашин Марковић.

Сазнали смо да ова Мјесна заједница поклања велику пажњу одржавању комуналних објеката. Пошто још нису утврђени извори финансирања за овај посао, очекује се помоћ Скупштине општине и радних организација. У заједници с радним организацијама одржавање се плаже, а биће асфалтирани прилазни путеви за ово насеље. Предвиђа се побољшање трговинске мреже: двије самопослуге у Подкошљуну не могу да задовоље потребе десетине хиљада туриста који у току туристичке сезоне бораве на овој територији. Ради се на постављању телесфонске мреже, али ће за сада телефоне моći увести само радне организације и извјестан број грађана. Биће обезбијеђено довољно паркинг простора за аутомобиле. Обимни радови спроводе се и у вези планова одбране и друштвене самозаштите.

Нису заборављена ни сеоска подручја: у Марковићима је завршена изградња водовода, а то се исто планира и за Поборе, који су једно од најброжнијих села у нашој комуни.

Импонује учешће грађана и радних људи у доношењу одлука које су од великог интереса за њихов стандард — истиче Вукашин Марковић — па су уз такво ангажовање, проблеми једноставнији.

С. Г.

НА МАРГИНАМА НАЦРТА ДРУШТВЕНОГ ПЛАНА

Већа пажња здравственој и социјалној заштити

БИГУРУ о здравственој заштити становника наше општине и њених бројних туриста води Дом здравља који има здравствену станицу у Петровцу и истурену амбуланту у Светом Стефану. У току туристичке сезоне у угошћитељским објектима на нашој ривијери ради истурене амбуланте.

Здравствена заштита, посматрана у целини, не одговара степену развијености наше комуне. Зграда Дома здравља у Будви је нефункционална и не одговара стварним потребама. У њој је немогуће формирати потребне амбуланте опште медицине, специјалистичке и диспансерске службе. Лабораторија и превијалиште, такође, не одговарају потребама, као ни чекаоница и просторије за интервencије. Зубно-техничка служба је у нешто повољнијем положају. Иако је у нешто бољем стању, зграда здравствене станице у Петровцу је већ мала за све већи број туриста. Опрема и инвентар у готовово свим објектима Дома здравља су дотрајали и амортизовани преко 50%.

Постоји још низ неријешених проблема: нема савјетовалишта за жене; није организована патронажна, није служба спасавања и помоћи купачима; не обављају се систематски прегледи школске и предшколске дјеце.

У наредних пет година приступиће се изградњи Дома здравља у Будви и простирању Здравствене станице у Петровцу, а средства ће се тражити од Заједнице инвалидског и пензијског осигурања радника Црне Горе. Проучиће се потребе за формирање стacionara и обезбиједити просторије и опрема за отварање здравствених punktova у Буљарици, Перазини долу, Бечићима и Јасу, као и могућности за изградњу амбуланте у Светом Стефану.

Планира се формирање више организационих јединица у склопу здравствених установа: служба опште медицине, интернистичка а с кућним лијечењем, и хигијенско-е-

пидемиолошка, патронажна и служба хитне помоћи, дјечji и диспансер за жене, лабораторија, превијалиште, приручна, апотека за ампулатне лекове, здравствена статистика и санитетска кола. У Петровцу ће постојати патронажна и служба опште медицине, хитне помоћи, лабораторија и превијалиште, апотека и служба превоза, док ће се у Светом Стефану формирати служба опште медицине и превијалиште.

И на плану социјалне заштите грађана предвиђају се бројне акције. Самоуправна интересна заједница за социјалну заштиту подстицаје радне организације и мјесне заједнице да благовремено и солидарно рјешавају проблеме породица, дјече, старијих људи и других грађана који су на било који начин угрожени. Потребно је формирати стручни, професионални тим, састављен од психолога, правника и педагога, који ће заједно са здравственим и социјалним радником представљати језгротимског рада. С обзиром на то да још нијесмо толико богати да међуљудске и људске проблеме рјешавамо само радом стручних служби, активираће се значајан број добровољних радника чланова црвеног крста, друштвено-политичких и других организација.

Самоуправна интересна заједница за социјалну и дјечju заштиту у заједници с радним организацијама, мјесним заједницама и другим асоцијацијама грађана пружаје помоћ дјечи и породици. Посебна брига биће посвећена стручном рјешавању насталих сметњи дјече су оба родитеља запослена, положаја мјаки-радница, питањима њихове заштите на раду и вредновању материнства.

Превенција алкохолизма, запошљавање инвалида и други социјални проблеми одражавају се ефикасно, рационално и хумано у тијесној сарадњи с радним организацијама, мјесним заједницама и удружењима.

С. ГРЕГОВИЋ

ДВИЈЕ СВОЈИНЕ: ДРУШТВЕНА И ЛИЧНА

НЕБРИГА, ЈАВАШЛУК И — ЈОШ НЕШТО...

КАКО СЕ односимо према друштвеној, а како према личној својини разговарали смо са неколико активиста из Будве и Петровца. Заједничко у изјавама већине анкетираних јесте да се бризи појединача према личној имовини „нема шта приговорити“, пошто је она — како су рекли — „више него на завидном нивоу“. Међутим, што се тиче односа према друштвеној имовини, ту се, нажалост, не можемо похвалити, напротив, више се може говорити о недомаћинском односу, небризи и јавашлуку.

КАО ДА ОВО НИЈЕ И ЊИХОВА ЗЕМЉА

Посебно су на удару та-коване комунице (земљиште у општинској, односно опште народној имовини) према којима се не баш ријетки појединци понашају као према „ничијој земљи“, откидајући парче по парче и проширујући на њен рачун своје по-седе. Слична је „судбина“ и с путевима који воде кроз недавно урбанизирана насеља: појединци се шире, за-кidaјући и од онако веома ограниченој површине остављене за путеве, о којима се, додајмо узгряд, готово нико не ствара. Стамбени фонд је, може се слободно рећи, најугроженији: не располаже се, чак, ни евидентијом о зградама и становима у друштвеном власништву. Мјесецима, па и годинама, не убира се станарица. Грађевинска предузећа подижу станове за тржиште, а да у њихове послове надлежни стамбени органи немају никаквог увида. Постоји мишљење да смо често „широке руке“ и велики каваљери ка да дочекујемо госте у својим радним организацијама, када славимо десетогодишњице или двадесетогодишњице постојања предузећа и да у свему томе нема никаквих критерија, већ све зависи од тога каква је чија каса.

— Однос према друштвеној имовини често је за сваку осуду — изјавио је Урош Зеновић, шеф превентивне службе за противпожарну заштиту. — То се може при-мијетити на сваком кораку. Узимимо паркове и шуме. У посљедње дводесет година евидентирано је на подручју наше општине око 60 пожара, а већина их је — око 80 одсто — посљедица небриге грађана. Запаљује недомаћински однос предузећа која и-

ЗАСЛИЈЕПЉЕНИ ЛИЧНИМ ИНТЕРЕСОМ, ПОЈЕДИНЦИ НЕ ВОДЕ РАЧУНА О ИМОВИНИ ДРУШТВА ОД КОГА СВЕ ТРАЖЕ, СМАТРАЈУЋИ ДА ИМАЈУ САМО ПРАВА И ОГЛУШУЈУЋИ СЕ О НАЈЕЛЕМЕНТАРНИЈЕ ОБАВЕЗЕ

мају своја одмаралишта на будванској ривијери. У току љета зарађују паре, а зими оставе објекте и средства на млиост и nemilost (ne) времenu! Сматрају да је довољно што су осигурали објекте, а што друштвеним добрима пријети опасност од уништења то као да их се уопште не тиче јер ће — рачунају — Осигуравајући за-вод све надокнадити. Понашају се као да су у туђој земљи и у погледу чувања природних објеката од загађивања. Да не би комуналном предузећу плаћали услуге, сами одвозе смеће камиона и просипају га где чека раднике из градске чистоће, који, наравно, не могу свуда да стигну у прави час. Тако, због немарности и небриге према ономе што нам је заједничко, сви трпимо. Наш однос према природним објектима — зеленилу и плажама — и такав је да се туристи у чуду питају: зашто уништавамо ову природу? Мислим да мјесне заједнице треба да се позбаве овим питанјима. Јер није само новац у питанју. Доста се може и без новца уградити. Иначе, инспекцијске службе код нас као и да не постоje.

ЗА ОНО ШТО НАМ ЈЕ ЗАЈЕДНИЧКО НИКОГ НЕ БОЛИ ГЛАВА

Марко Адровић, предсједник Савjeta мјесне заједнице Петровац и преосједник комисије за комуналне, рекао је између осталих: „Онос према приватној својини не може бити још, а какав је према друштвеној илустрованом неким примјерима. Паркови су нам у таквом случају, да је то испод сваке кри-тике. У Петровцу се у њика-можу видjeti мајстор и козе, а у Будви краве, све до плаже, чак и у оквире општинске скupštine! Пожеоци, због личне користи, присвајају друштвена добра. Да би за два метра проширили личну имовину, затварају канале за одвод воде, не водећи рачуна што тако на-носе штету својим сусједима и заједници. Комунални објекти изложени су стамбним оштећењима од стране неодговорних појединача. Сматрам да ни једна општина општинске скupštine — ојражавајући стоке, одржавајући земљишта, о плажама и уопште из домена комуналне службе — није спроведена у живот. Има по-вртадљи који ни послије петнаест година од уселења нијесу технички примљене, а издају се стапарини.“

— У Старом граду у Будви акутно је питање како се појединачи однос према простору који им прелази кућни пра- — рекао је Алекса Зеновић, предсједник Мјесног уружења бораца Будве — на тако згуснутом простору све је друкчије: и

ПРУГА СТИЖЕ НА ВРИЈЕМЕ

Недавно је у Бару одржан састанак Координacionог одбора Србије и Црне Горе за изградњу пруге Београд — Бар и барске луке. Том приликом анализирано је шта је до сада урађено и утврђено шта треба урадити до њиховог пуштања у саобраћај. Овим питањима говорили су Слава Рашиковић, предсједник Координacionог одбора, Гавро Мартић, директор Дирекције за изградњу пруге, Радомир Ђачић, републички секретар за привреду, Ђорђе Стрижак, генерални директор ЖТП, и други. Речено је да ће радови прве фазе бити завршени на вријеме, захваљујући ангажова-

М. Г.

и у свих фактора и извођењу радова у три смјене. На дни-вици пруге од Титоговог Ужица до Бара електрификација пруге биће завршена до 15. марта 1977. године.

На састанку је истакнуто да треба приступити изради elaborata за боље коришћење пруге и луке. О припремама за изградњу друге фазе луке, који радови почину ових дана, чланове Коordinacionog одбора, Гавро Мартић, директор Дирекције за изградњу пруге, Радомир Ђачић, републички секретар за привреду, Ђорђе Стрижак, генерални директор ЖТП, и други. Речено је да ће радови прве фазе бити завршени на вријеме, како је и планирано — 29. маја ове године.

Владимир СТАНИШИЋ

ДРУШТВЕНИ ИЛИ ПРИВАТНИ СТАН?

Ускоро ће се пред делегацијама и делегатима најнији предлог одлуке, којом се, на иницијативу Извршног одбора, одређују насељена мјеста на територији општине Будва, у којима грађани који има одговарајући стан или зграду у својини, не може истовремено користити као носилац стварског права и стан у друштвеној својини. Одлука се односи на сва насељена мјеста која се налазе на подручју обухваћеном генералним урбанистичким планом.

Уколико носилац стварског права стекне у својину стамбену зграду или стан у овим мјестима, дужан је да се са осталим корисницима исели из стана који користи по основу уговора о коришћењу стана. Под празним стамбеним подразумијева се и онај који користе лица без стварског права или се неће сматрати празним уколико га користе родитељи носиоца стварског права, родитељи неговог супружника или његово пунолетно дијете.

Носилац стварског права који користи стан у друштвеној својини а власник

Д. Ј.

је стана или стамбене зграде, односно малолетни члан његовог домаћинства, дужан је у року од тридесет дана од дана ступања на снагу ове одлуке, односно од дана стицања својине на овим објектима, да обавијести даваоца стана на коришћење и општински орган управе надлежан за стамбене послове у којем ће се року иселити из друштвеног стана. Тај рок не може бити дужи од три мјесеца, с тим што се у том временском интервалу подносе и докази да стан у својини не одговара стварним потребама носиоца стварског права. Уколико носилац стварског права не поступи на тај начин, надлежни органи ће донијети рјешење о његовом иселењу.

Циљ одлуке је да се спријече деформације и сужбију појаве коришћења стана у друштвеној својини у случајевима када грађанин има сопствени стан који, с обзиром на положај, величину и друге услове, одговара потребама становљања власника и члана нова његовог породичног домаћинства.

ЗАЈЕДНИЧКА БРИГА

Наша општина је једина у Црној Гори, и једна од ријетких у земљи, која нема фонд солидарности за изградњу становова за раднике. Запослени у мањим колективима тешко обезбеђују кров над главом. Пракса је да организације удружених рада издавају незнатна средстава за станове, држе их на својим жиром, рачунају и, с временом пријеме, купе по некију стан. Тако се дошло у ситуацију да тренутно недостаје преко 200 стамбених запослених раднике у нашој комуни.

Ове констатације често смо могли чути на разним скуповима, али је чињеница да се готово ништа није урадило да се ситуација измјени на боље. Тако најновија акција Самоуправе интересне заједнице становљања обећава да ће у овој години запостављеној области, доћи до корјених измена.

— Закон налаже да се у стамбеној политици морају напрaviti крупни кораци — почев од доношења самоуправних споразума и разних одлука којима ће се регулисати овај осјетљивији обласни — каже Војо Головин, секретар Комунално-стамбеног предузећа. У Будви се о томе мало водило рачуна, па има много неријешених питања, пре-кријаја и разних девијација. Једном ријечу, досадашња стамбена политика није вљала.

Самоуправна интересна заједница за становљање урадила је један самоуправни споразум о издавању, удрживавању и усмје-равању средстава за стамбене потребе на подручју наше општине, који треба да представљају основа за нови курс у стамбеној политици. Очекује се да ће овај документ потписати све основне организације удружених рада, самоуправне организације и друге заједнице у којима се издавају, удрживавају и усмје-равају средстава за стамбене потребе на подручју наше општине, који треба да представљају основа за нови курс у стамбеној политици. Очекује се да ће овај документ потписати све основне организације удружених рада, самоуправне организације и друге заједнице у којима се издавају, удрживавају и усмје-равају средстава за стамбене потребе на подручју наше општине, који треба да представљају основа за нови курс у стамбеној политици.

— Упоредо са усвајањем овог документа, оснене организације удружених рада, самоуправне организације и друге заједнице, радне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице, Скупштина општине, Општинско синдикално вijeće и друге друштве и политичке организације треба да закључе Самоуправни споразум о критеријумима за расподjелу становова. Тако ће бити изbjегнуто да се стамбена питања у многим колективима рjeшавају путем пријатељских и вођачких веза.

— Упоредо са усвајањем овог документа, оснене организације удружених рада, самоуправне организације и друге заједнице, радне заједнице и друге самоуправне организације и заједнице, Скупштина општине, Општинско синдикално вijeće и друге друштве и политичке организације треба да закључе Самоуправни споразум о критеријумима за расподjелу становова. Тако ће бити изbjегнуто да се стамбена питања у многим колективима рjeшавају путем пријатељских и вођачких веза.

С. ГРЕГОВИЋ

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

КОЛИКО РЈЕШЕЊА?

Напишите редом цифре од 1 до 9, то јест 1 2 3 4 5 6 7 8 9. Не мијењајући њихов редосљед могу се између њих поставити знаци за сабирање и одузимање, а да резултат буде 10. Ако бисмо „плус“ или „минус“ ставили укупно шест пута, могли бисмо 100 добити овако:

$$12 + 3 - 4 + 5 + 67 + 8 + 9 = 100.$$

Употребивши „плус“ и „минус“ само четири пута, можемо 100 добити овако:

$$123 + 4 - 5 + 67 - 89 = 100.$$

Са седам цифара постоје три решења и то:

$$\begin{aligned} 123 + 4 - 5 - 67 - 1 &= 55. \\ 1 - 2 - 3 - 4 + 56 + 7 &= 55. \\ 12 - 3 + 45 - 6 + 7 &= 55. \end{aligned}$$

Са девет цифара постоји само једно решење:

$$123 - 45 - 67 + 89 = 100.$$

НОГАЊАЊЕ УЗРАСТА

Предложите саговорнику да своје године помножи са 2, а потом томе дода 5, послиje чега добијени збир помножи са 5. Замолите га на крају да вам каже коначан резултат, с тим што ви треба да погодите колико он има година. Како ћете успети, показаћемо на једном примеру. Саговорник, на пример, има 16 година. Извршимо потребне радње:

16 пута 2 јесте 32; 32 плус 5 јесте 37 и 37 пута 5 јесте 185;

$$18(5) -- 2 јесте 16.$$

УЗ 40-ТОГОДИШЊИЦУ СМРТИ МАКСИМА ГОРКОГ

Човјек — то гордо звучи...

ПРИЈЕ ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ, спротећа 1936, када му и дани бјеху избројани, Горки је на Криму гроznично радио на посљедњим табацима „Клима Самгина“... Цајетао је бадем, јужно прље се журило да запљусне снагом и опчини лјепотом, а велики умјетник је обилно искашљавао крв, умарao се ћаволски, лутио се сам а тјешио друге, патио због свих и плашио се само једнога: да срце не откаже прије него што он заврши роман...

То страховање није било без основа... Већ неколико година, заправо од Лењинове смрти, Горки је анализирао својства властољубаца, оних који у власти гледају средство помоћу кога могу да некажњено иживаљавају своје мрачне страсти и нагоне. Најзад је, не околишећи, написао да власт, слично Кирки, претвара човјека у животињу. Да је тежња за влашћу својствена само ограниченим људима који нијесу способни да схвате лјепоту и велику мудрост унутрашње слободе, која не може да се покорава и неће друге да покорава. Да су властољубци туци људи и да се, кад могу да раде некажњиво, у њима буде атавистичка осећања предака — робова. Они се тада свете тобоже за њихове патње, али не на онима који су их изазвали, већ на обесправљеним људима које је држава ставила под власт својих представника. „А по-

што је Русија“ — закључио је — „исувише дugo била земља робова, представници власти у њој су, више него икаде, необузданi и свирепи“.

Тешки су били дани за Максима Горкога када је писао ове редове. Многи борци Октобра нијесу били у живој ту. Боле нијесу пролазили ни загранични комунисти који су деценијама, без личног живота и срећних дана, живјели и дјелали само за срећу свих људи у обзору социјалистичког дана.

Макар и да је знао да му неће оправити, морао се Максим Горки запитати: где су и под каквим условима уморени они чији су гробови требали да буду извори нових снага? Због тога и његово стражавање не бјеше без основа: „Клим Самгин“ је остало недовршен, а ни Ромену Ролану није успјело да најасно разговара с другим човјеком и суборцием.

Не дugo пошто је изразио бојазан да срце неће издржати, наступио је смртни хронијац. Шездесет и осам година послиje оне прљећне равнодневнице када је угледао свијет. Након педесет година плодног живота утканог „у сумрак старог и у зору новог свијета, међу олујама“.

ПРАЗНИК МОЈЕ МАЈКЕ

И ријеч мајка лијепа је и звучна. Кад је изговоримо, осјетимо како нам се нешто веома пријатно распостире у души. Мајка је једино биће које је увијек добро, драго и мило, које је достојно највеће људске љубави.

Када је прослављала свој празник, 8. март, сви у кући били смо радосни, а не само мајка. Тога дана и ја сам јој припремила поклон — блузу и букет ружа, које су, у вази на столу, украсиле читаву собу. Том поклону моја мајка се највише обрадовала. А ја сам била радосна и зато што се тог дана мајка могла одмарати више него иначе, па смо и ми више били уз њу.

Као и ја, моје другарице су 8. марта помагале својим мајкама у послу и биле радосне и срећне што су могле да и на дјелу покажу колико је велика њихова љубав према мајци.

Марија Вукмировић,
IV разред

ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

ИЗУМ ГАЛА

Римски писац и научник Плиније Старији, који је погинуо при ерупцији Везува 79. године, помиње у својој „Природију историји“ сапун као изум Гала, који су њиме прали косу „да би добила лјепши сјај“. Сапун је прављен у чврстом и течном ставу „од пепела изјесних биљака и неких масноћа“. Око сто година касније грчки љекар Аретеуст из Калдокије биљеки да Гали за прање употребљавају „куглице справљене са генчлом које зову сапони“.

ПРОГРАМ ПРЕПОРОДОВАЦА

Препородовцима су називали словеначки омладинци који су од 1912. до 1914. године стварили револуционарни покрет са програмом: политичко ујединење свих југословенских народа у самосталној слободној држави. Били су врло активни три године, основавши Организацију југословенских средњопродаца у Јубљани и Југословенски клуб словеначких академика (студената) у Бечу. Орган им је био лист „Препород“ чији се први број појавио 1. новембра 1912. године.

Покреа препородовца насиљно је угушена аустријска полиција почетком првог светског рата, када су, одмах послије сарајевског атентата, настала масовна хапшења чланова ове револуционарне организације.

МАРТОЛОЗИ

Тим именом некад су називани поромањи Илири, који су живјели у заливу дalmatinskog пријорја. Мартолози су се касније пословенили, па је романско становништво из дalmatinskih градова тим именом стало називати сеоско словеначко становништво, а не тако давно грађани у дalmatiji су тако звали сељаке из удаљених крајева. Мартолозима се звао један војни род у Турској од XV до XIX вијека. Настао је на бази плате, по-пластице и на добровољној основи. У почетку су га у Босни чинили готово искључиво хршибани, а касније се бројни однос мијења у корист муслимана, који су средином XVII вијека чинили тврђавске посаде према дalmatiji и Хрватској.

М. Л.

МОЈ КОМШИЈА

СУСРЕЋЕМО СЕ СВАКОДНЕВНО — на степеништу, пред кућом на улици. Знатно је старији, родитељ већ одавно, али никад не пропусти да се уз осмијех нама млађима не јави. И не само то: задржи се с нама, постави нам неко питање, поразговара. И послије краћег времена, ми заборавимо на разлику у годинама, животном искуству и степену образовања: као да нам је старији друг, који нас веома добро разумије. Боље, чак, од родитеља и наставника од којих се, од сваког на свој начин, пријављавамо.

Сртнем га када ће с његовим синчићима. Потом је прилично заузет пословима, нема много времена за њих, па сваки тренутак који они проводе заједно, и за једне и за друге је нека врста празника.

Можда и због тога што је ријетко са својом дјецом, он је са свима нама необично прислан. Чини ми се да бих се њему најpriје обратио за објашњење нечег што ми је непознато. Вjerujem да би он то учинио радо, да не би жалио вријеме којега нема много и да би му било драго да нас упути и да нам олакша савлађивање градива.

Ја не познајем нарочито добро свога комшију, јер је он знатно старији од мене. Када би требало да га у најкраћем цртама опиша, управо да га насликам, наравно када би ми то у потпуности пошло за руком, насликао бих наслијада човјека, који је читав један добри и племенити осмијех, човјека који све и свакога разумије. Као се он зове, није важно. Важно је да је он за мене човјек какви би требало да буду сви људи.

Небојша ХАЦИЋ, VII разред

ФИЛМСКИ ПОРТРЕТИ

ЦРНОГОРСКА ФУДБАЛСКА ЛИГА

Првенство почиње 28. марта

ДО ПОЧЕТКА ПРОЉЕЋНОГ ДИЈЕЛА ПРВЕНСТВА у Црногорској фудбалској лиги, где се такмиче „Могрен“ и „Петровац“, остало је још само три дана. Да се подсјетимо, Будвани бране високо треће мјесто, а Петровчани ће настојати да „побјегну“ из доњег дијела табеле.

Према најновијим вијестима из ових клубова, све је спремно за прољећни старт. Фудбалери „Могрена“ су неколико дана провели на заједничким припремама у хотелу „Интернационал“, где се интензивно радило. Одигране су и неке пријатељске утакмице (побјиђено је „Јединство“ из Бијелог Поља са 1:0) на којима се екипа утргавала. У паузи нико није напустио клуб, а у припреме се укључио и талентовани центрфор Бранко Ивановић, који је био напустио клуб.

Ситуација је повољна и у „Петровцу“. Сви марљиво тренирају и једино је неизвесно учешће браће Бранка и Славка Вукотића. Славко је, наиме, треба да приступи новосадској „Војводини“, док и Бранко има намјере да промијени клupske боје. Како ће се ствари даље одвијати, биће познато на старту првенства.

У првом колу и Будвани и Петровчани су домаћини. „Могрен“ дочекује титоградског „Графичара“, а „Петровац“ је домаћин тиватском „Арсеналу“.

С. Г.

Аршини нијесу једнаки

У јануару је у Котору „Могрен“ на којој је о томе било ријечи.

— Огорчени смо на људе из Фудбалског савеза подручја Котор: осамнаест година успјешног рада. Одржана је свечана сједница, којој су присуствовали представници клубова са овог подручја. Том приликом је „Могрен“ добио Сребрну плакету, а заслужни спортски радници Милош Трифуновић и Љубо Зец Сребрну, односно Бронзану плакету. Ова признања изазвала су буру негодовања у спортским круговима Будве. Одржана је и сједница управе Фудбалског клуба „Мо-

„Могрен“ је основан још 1921. године, да је најстарији фудбалски колектив у Црној Гори послије „Ловћена“ и да има свијетлу традицију. Основачи овог клуба били су истакнути спорчки и друштвени радници, а међу њима је свакако најпознатији Иво Миковић, секретар прве партијске хелије у Будви. До ста спортиста „Могрена“ је погинуло у току народно-ослободилачког рата, а клуб је имао великих успјеха и у послијератном периоду. То је, уосталом, истакнуто и у реферату Блажа Калуђеровића, предсједника Фудбалског савеза Котор, који је прочитан на свечаној сједници, па збила није јасно према каквим су критеријумима признања додијељена.

У Будви сматрају да су плакете за успјешан дугогодишњи рад заслужили и други спорчки радници, поред Трифуновића и Зеча, односно да је и ту направљена неправда.

— Нико од чланова управе „Могрена“, нити, пак, од спорчких радника наше комуније није био консултован прије доношења одлука о додјели признања, што је, свакако својевrstan преседан — истиче Ускоковић. — Ником од нас није јасно зашто смо заobiјени, па бисмо жељeli да другови из Савеза дају објашњење за та-кav поступак. Сматрамо да нико нема право да негира резултате нашег клуба и његов рад о чијем успјеху свједоче бројна признања која красе његове витрине.

С. Г.

Гледаћете у биоскопу

Поред филмова из репертоара „Зета филма“ наредних двадесетак дана, у времену од 10. до 30. априла 1976. године, гледаћете следеће филмове:

Назив филма	Земља производње	Жанр
Ђаволов врт	Италија	Комедија
Хитлер из наше сокака	СФРЈ	Ратни
Сумрак богова	Италија	Драма
Калибар 20 за специјалисту	САД	Криминалистички
Усред мора, усред лета	Италија	Друштвена драма
У канџама лава	В. Британија	Авантуристички
Човјек и мајач		Драма
откривају Америку	САД	Акциони
Тексас експрес	САД	
Комунисти		
Југославије	СФРЈ	Документарни
Капетан	СР Њемачка	Комедија
Крај из саркофага	Енглеска	Фilm страве
Живи и пусти да умру	САД	Авантуристички
Све док не убијем и тебе	САД	Криминалистички
Последњи снјег		
пролећа	Италија	Мелодрама
Даванаест жигосаних	САД	Ратни
Часовица из Сант Пола	Француска	Криминал. драма
Земља вјечне игре	Шпанија	Цртани
Пирати у метроу	САД	Криминалистички

Посебно скрећемо пажњу на домаћи филм „Хитлер из наше сокака“, који се сматра једним од најзначајнијих остварења у прошлогодишњој југословенској производњи. Ту је и чувени филм недавно преминулог италијанског великана Лукана Висконтија „Сумрак богова“, па овогодишњи учесник ФЕСТА-а „Усред мора, усред лета“, са већ унгарским Банкарлом Баничијем и Маријанелом Мелато у главним улогама. Са ФЕСТА-а '75 виђјемо „Тексас експрес“ режисера Стивена Спилбера, аутора најновијег филмског бестселера „Ајкуле“, и изванредне француске филмове „Часовничар из Сант Пола“.

За лубитеље акционих филмова на програму су „Живи и пусти да умру“, са Роџером Муром у улози Чемса Бонда, дјело Роберта Олрича. „Даванаест жигосаних“ у коме играју Ли Марти, Чарлс Бронсон и још читава екипа познатих „звијезда“ великог екрана.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЋЕЊИВАЊЕ

ГРИП

ГРИП (ИНФЛУЕНЦА) је болест која нас ових дана највише забрињава. И поред чинjenице да није везана искључиво за зиму, унак је наступајуће годишње објава веома повољно за њено ширење. Међу разложима којији упућују појаву грипа најважнији су: смањење опште обраћене способности људског организма током хладних мјесеци и неупоредиво дужи боравак у затвореним просторијама. Дуго времена су научници тражали за правим узрочником грипа и тек тридесетих година овог вијека њихов труд је крунисан успјехом. Проузроковач грипа су вируси А, В и Џ. Први се јављају ћешиће од другог, док је трећи врло риједак. Прима грипу су скоро сви подједнако осетљиви без обзира на узраст, расу и географску настаненост. С обзиром да се ова болест јавља у свим дјеловима свијета, и то обично у виду већих или мањих епидемија, можда је тачно мишљење да је то најраспрострањенија заразно оболење на свијету. Наиме, у вријеме избијања епидемија милиони људи оболијевају од грипа. Зна се, рецимо, да је 1918. године од такозване „шпанске грознице“ умро је сваки стоти становник земље. Или: 1957. године од азијског грипа оболело је око милијарду људи, али је, на срећу, смртност била мала. Распрострањеност оболења условљавају све веће миграције становништва, развијен саобраћај, као и чинjenице да се грипни болесник не чува и не излуže ка онај од колере, вариоле или других заразних болести.

Искључиви извор заразе је човјек, и то у вријеме када је болест. Нарочито су опасни болесници с једва примјетним знацима болести. Послије инкубације, која траје обично један до два дана, у клиничкој слици пре-ovaljuju општи симптоми, а то су нагли почетак, повишење температуре, језа, главоболја и болovi у мишенима. Послије тога обично долазе кијавица, запаљење граша, кашаљ (научнице суви), бронхитис. Запаљење плућа није симптом грипа, али може наступити као компликација.

Постоје и атипични облици болести везани за пропавне оргane или за нервни систем.

За наше читаоце је најважније: како спријечити и како лијечiti грип? Права и једна превентивна заштита је благовремено вакцинације. За заштиту од грипа у свијету и код нас се користе дније прве вакцине: мртва и жива. Веома је важно да она садржи „сјејеве“ вируса да које се претпоставља да ће бити узрочници предстојеће епидемије. Мијајешће користимо мртву вакцину коју производи Институт за вирусологију и имунологију „Торлак“ у Београду. Ова вакцина је нешкодљива, а према неким статистичким изити 75% вакцинисаних и даје се у виду поткојских инъекција у количини 0,5 кубика, а за комплетну заштиту треба је дати у два мања с размаком од 30 дана.

Препоручују бих да се вакцинацији подвргну особе са хроничним болестима срца и крвних судова, оболењем плућа и бubreža, затим са реуматским оболењима, нарочито са реуматским последицама на срцу, са артериосклерозом и високим крвним притиском, шећерацијом, жећењем за вријеме трудноће, као и особе старије од 65 година. Вакцину није пожељно давати дјеци испод седам година, као ни лицима која болују од неких акутних оболења с високом температуром, односно особама које су алергичне на јаја, перје и живинско месо.

С обзиром да нема правог лијека против грипа, оболелима препоручујем обавезно мirovati у постели и најмање недељу дана и узимање лекова за снижење температуре (аспирин, аминопирин, арбид). Оболели треба да узимају лакшу храну, што више течности и доста витамина Ц. Нарочито је корисно пiti што више сокова и лимунаде, а алкохол се никако не препоручује. У тежим случајевима треба консултovati лекара да би се спriječile komplikacije.

Др Војислав ФРАНИЋЕВИЋ

IN MEMORIAM

Славица Ковачевић

Дана 10. априла 1976. године навршава се 40 тужних дана од болог растака с нашом вољеном и незаборавном кћерком и сестром Славицом Ковачевић.

Тога дана у 10 часова давамо у Његушима четрдесетдневни помен нашој драгој кћерки.

Овим путем изражавамо неизједијну заувалност органима Скупштине општине Будва и њеном Извршном одбору, службама бруштвеним прихода, Основној школи „Стјепан Митров Јубилица“, Неуро-хируршком одјељењу болнице у Рисни, Славићком училишту Драгу Вучинићу, онима који се топлим ријечима оправдише од ње, нашим робаџијама, пријатељима, комшијама и грађанима Будве, Његуша и околних мјеста и свима који путем телеграма и писама изразише сауџешће, положише цијеље и вијенце и учествоваše у нашем неизједијном болу.

ЗАВУВИЈЕК ОЖАЛОШЋЕНИ: отац БРАНКО, мајка МИЛКА, Брана САВО и МИЛОРАД, сестра НАДЕЈКА и многобројна родбина.

